

STAN SANITARNY I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU CIESZYŃSKIEGO W ROKU 2018

100 LAT SŁUŻB SANITARNYCH W POLSCE

Przekazuję raport „Ocena stanu sanitarno-epidemicznego powiatu cieszyńskiego w 2018 roku”. Dokument ten jest przygotowywany corocznie na podstawie danych, zebranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powołana jest do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego celem ochrony zdrowia przed niekorzystnym wpływem uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych.

Realizując ustawowe obowiązki **objęto nadzorem 3741 obiektów**. Przeprowadzono **4225 kontroli sanitarnych, pobrano** do badań laboratoryjnych **4757 próbek** (badania laboratoryjne wykonywane w akredytowanych laboratoriach), **wydano 944 decyzji administracyjnych, nałożono 187 mandatów karne na kwotę 28650 zł**,

Uzyskane przez nas dane wykorzystywane są do działań na rzecz zachowania i poprawy zdrowia publicznego m.in. dzięki wprowadzaniu ich na bieżąco do krajowych i europejskich systemów zbierania danych.

Współpraca z organami samorządowymi, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, z Państwową Strażą Pożarną i Strażami Miejskimi oraz Komendą Powiatową Policji w znaczący sposób wpłynęła na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie poprawy zdrowia publicznego.

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że w 2018 roku bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu cieszyńskiego pozostawało w dalszym ciągu na wysokim poziomie, a sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych była stabilna.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny

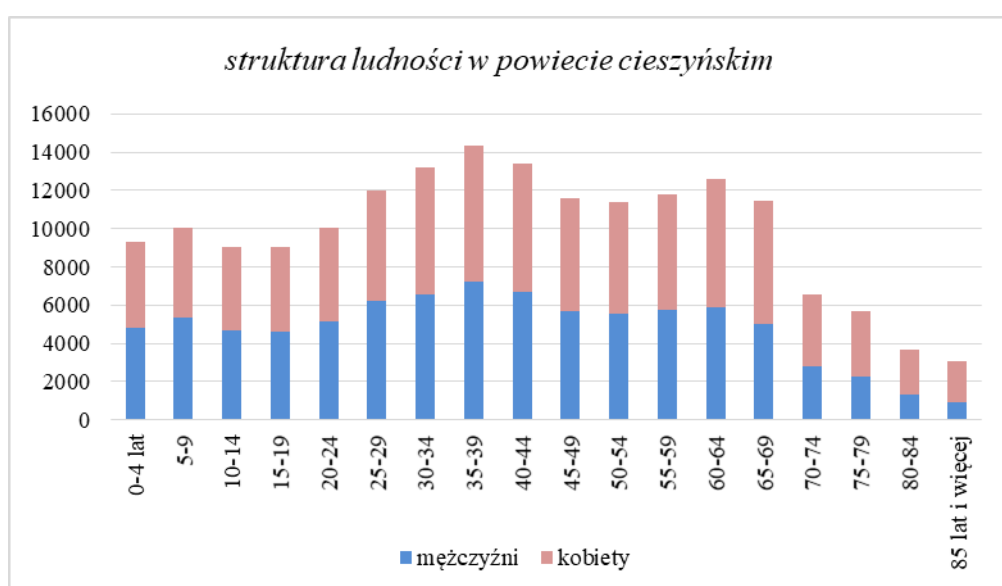
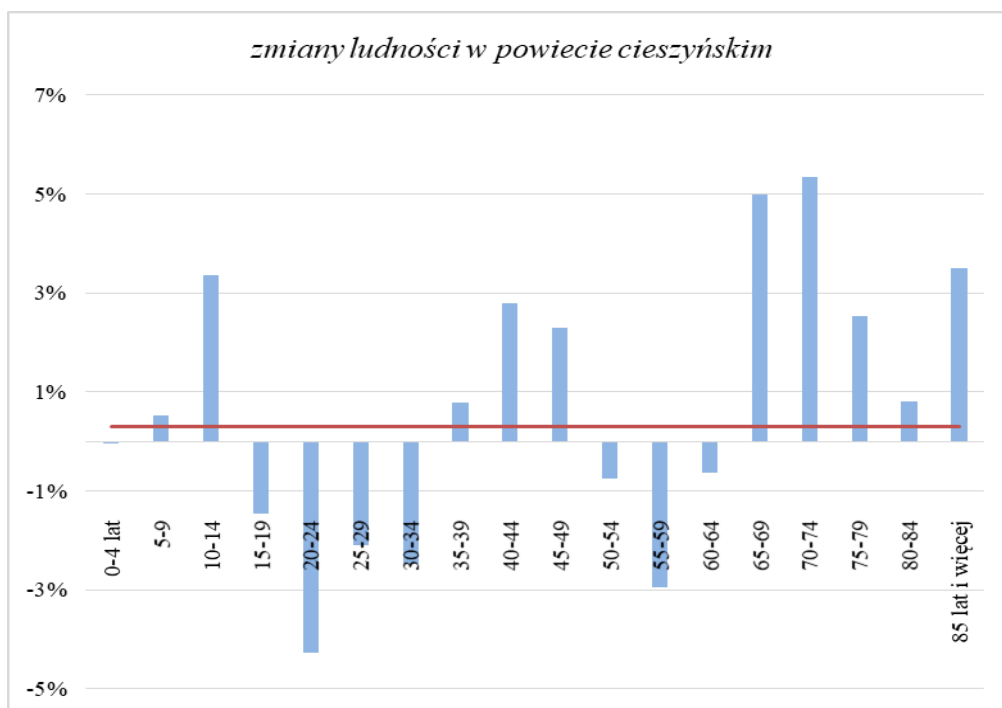
Piotr Przewdzin

Spis treści

Bezpieczeństwo epidemiczne	2
Grypa	5
Choroby zakaźne przewodu pokarmowego	8
Borelioza	9
Wirusowe zapalenie wątroby	10
Gruźlica	10
Inwazyjna choroba meningokowa	12
HIV/AIDS	12
Szczepienia ochronne	12
Bezpieczeństwo żywności	13
Obiekty żywnościowo-żywnieniowe	14
Zakłady żywienia zbiorowego – „zamknięte”	15
Obiekty obrotu żywnością	17
Targowiska	18
Badanie żywności	18
Inne działania kontrolne	20
Suplementy diety	20
Materiały do kontaktu z żywnością	21
Kontrola graniczna	22
Produkty kosmetyczne	23
Bezpieczeństwo wody	23
Woda przeznaczona do spożycia	23
Pływalnie	27
Kąpieliska	31
Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie higieny komunalnej	32
Zakłady lecznicze	32
Obiekty użyteczności publicznej	35
Obiekty wczasowo-turystyczne	36
Ustępy publiczne oraz toalety ogólnodostępne	39
Stan sanitarny zakładów pracy	41
Bezpieczeństwo Dzieci i Młodzieży	46
Żłobki	47
Przedszkola	47
Szkoly	49
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	55
Skargi, wnioski i interwencje	61
Oświata Zdrowotna	63

Bezpieczeństwo epidemiczne

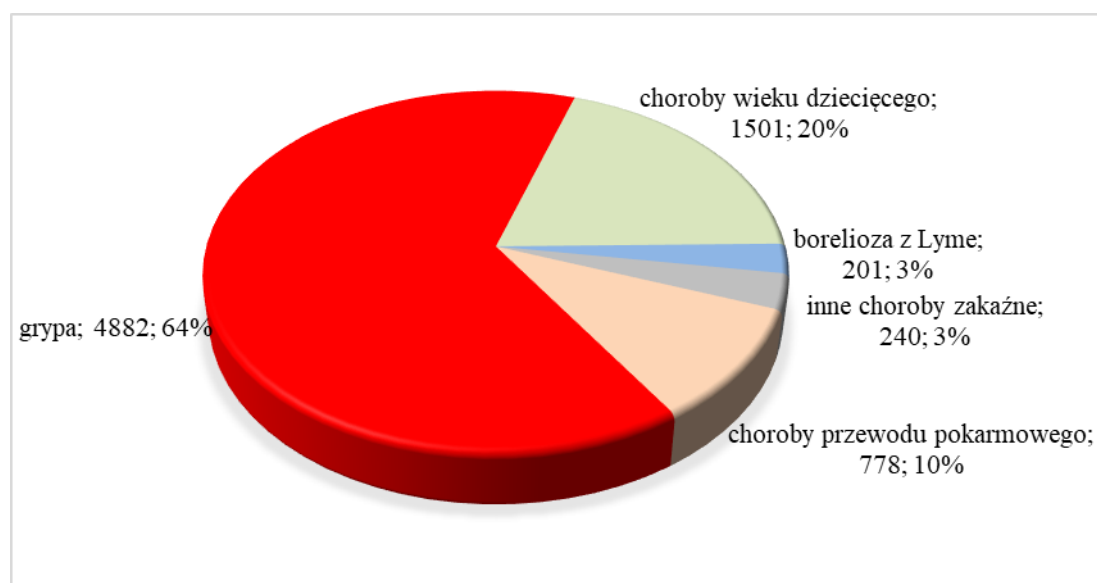
W powiecie cieszyńskim mieszka 178 323 osób (*GUS stan na 30-06-2018*), co stanowi 3,9% ludności woj. śląskiego. Jest nieco więcej kobiet (51,4%) niż mężczyzn. Na terenach wiejskich zamieszkuje 55% społeczeństwa powiatu. Mimo, że wg danych statystycznych odnotowano niewielki (0,3%) wzrost ogólnej liczby ludności, to w poszczególnych grupach wiekowych utrzymują się znaczące zmiany.

Odsetek ludności w wieku powyżej 65 roku życia wzrasta. W 2018 roku osoby w wieku 65+ stanowiły 17% ludności powiatu cieszyńskiego (w 2016-16,4%), co może mieć w przyszłości, wpływ na sytuację epidemiczną powiatu.

W 2018 roku zarejestrowano wśród mieszkańców powiatu, w oparciu o zgłoszenia dokonywane przez lekarzy (zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi) **7602** zachorowania (2017–**6734**) na choroby zakaźne, w tym **416** chorych wymagało **hospitalizacji** (5,4% przypadków). Odnotowano **7** przypadków **zgonu** z powodu zakażeń i chorób zakaźnych (4 - zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane przez *Clostridium difficile*, 1-posocznica wywołana przez pałeczki *Salmonella*, 1-gruźlica innych narządów, 1-zapalenie płuc wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*)

Podobnie jak w roku 2017, najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi były: grypa, choroby wieku dziecięcego, przede wszystkim ospa wietrzna, choroby zakaźne przewodu pokarmowego oraz borelioza z Lyme.

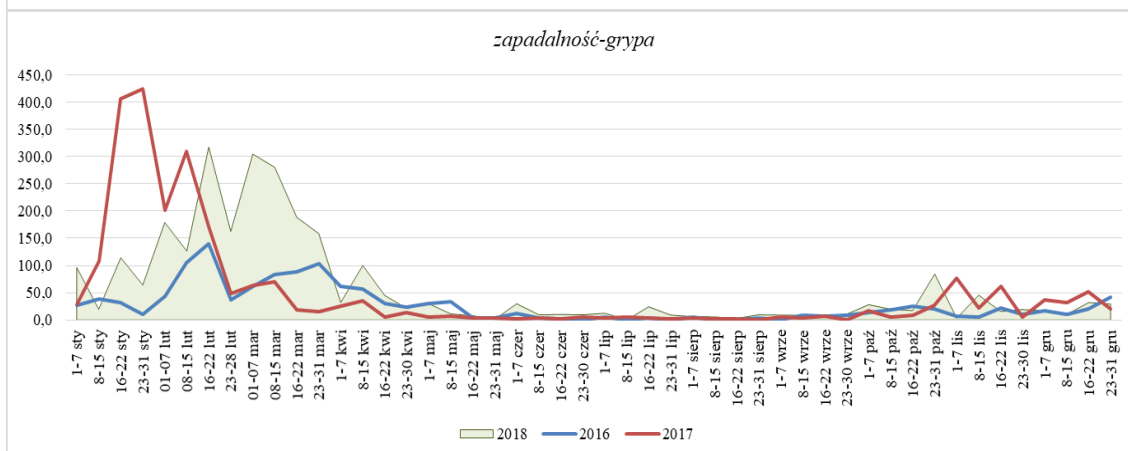
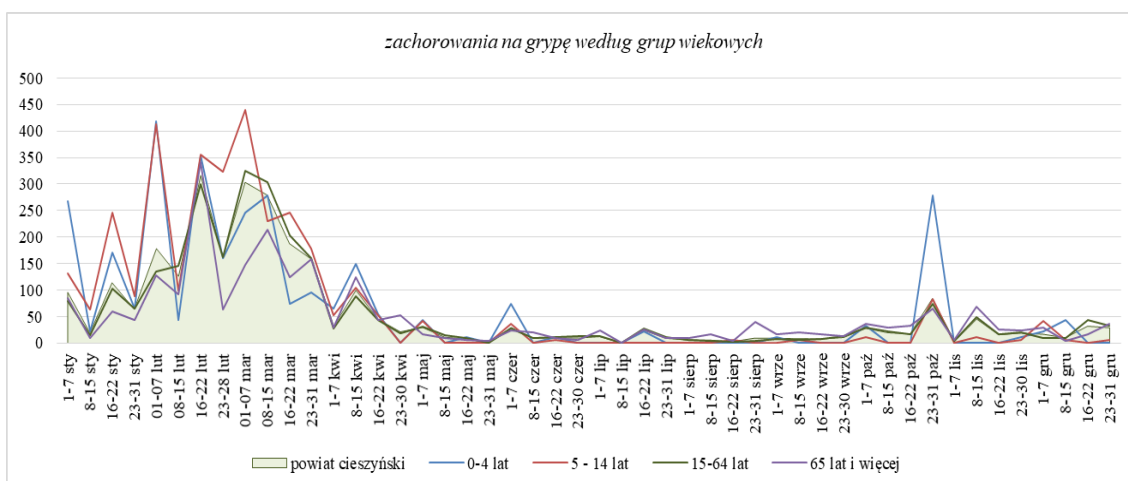
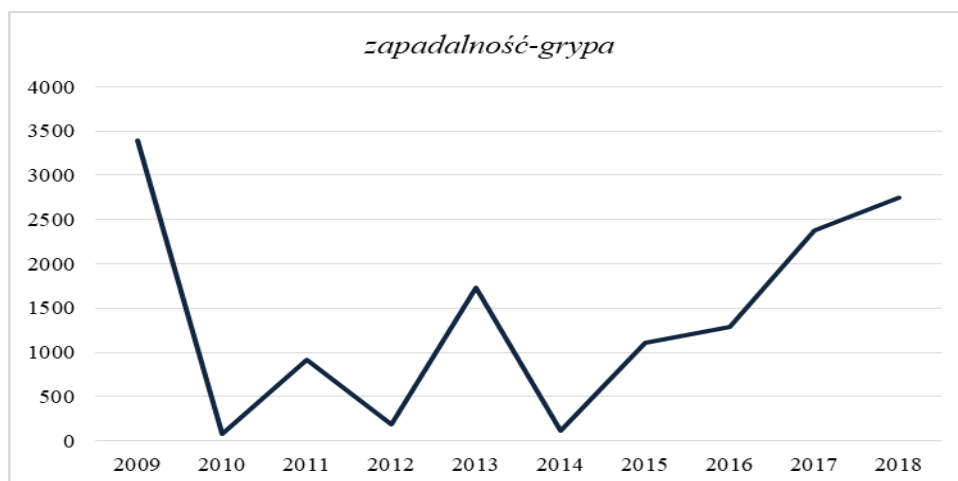

**Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób
zakaźnych.**

		2017		2018		
		liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	
salmoneloza	zatrucie pokarmowe	34	19,1	29	16,3	↓
	inne zakażenie pozajelitowe	7	3,9	8	4,5	↑
czerwonka bakteryjna (szigelozą)		0		2	1,1	↑
bakteryjne zakażenia jelitowe		253	142,3	134	75,1	↓
giardioza (lamblioza)		6	3,4	13	7,3	↑
wirusowe zakażenia jelitowe		231	129,9	138	77,4	↓
biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		621	349,3	460	258,0	↓
jersinioza pozajelitowa		1	0,6	0	0,0	↓
listerioza		0	0,0	1	0,6	↑
krztusiec		21	11,8	13	7,3	↓
płonica (szkarlatyna)		133	74,8	100	56,1	↓
Choroba meningokokowa, inwazyjna		2	1,1	0	0,0	↓
choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna		70	39,4	94	52,7	↑
choroby weneryczne		5	2,8	6	3,4	↑
borelioza (choroba z Lyme)		229	128,8	201	112,7	↓
ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		2	1,1	2	1,1	→
styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		73	41,1	65	36,5	↓
wirusowe zapalenie opon mózgowych		0	0,0	3	1,7	↑
ospa wietrzna		743	417,9	1383	775,6	↑
odra		0	0,0	1	0,6	↑
różyczka		3	1,7	1	0,6	↓
wirusowe zapalenie wątroby	typu A	8	4,5	1	0,6	↓
	typu B	8	4,5	16	9,0	↑
	typu C	14	7,9	8	4,5	↓
	inne i nieokreślone	3	1,7	0	0,0	↓
AIDS – zespół nabytego upośledzenia odporności		0	0,0	2	1,1	↑
nowo wykryte zakażenia HIV		5	2,8	8	4,5	↑
świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		9	5,1	4	2,2	↓
malaria (zimnica)		0	0,0	0	0,0	→
choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna		0	0,0	3	1,7	↑
choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna		1	0,6	0	0,0	↓
bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu		4	2,2	0	0,0	↓
zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		2	1,1	4	2,2	↑
zapalenie mózgu inne i nieokreślone		0	0	0	0,0	→
grypa		4227	2377,5	4882	2737,7	↑
gruźlica		19	10,7	20	11,2	↑

Grypa

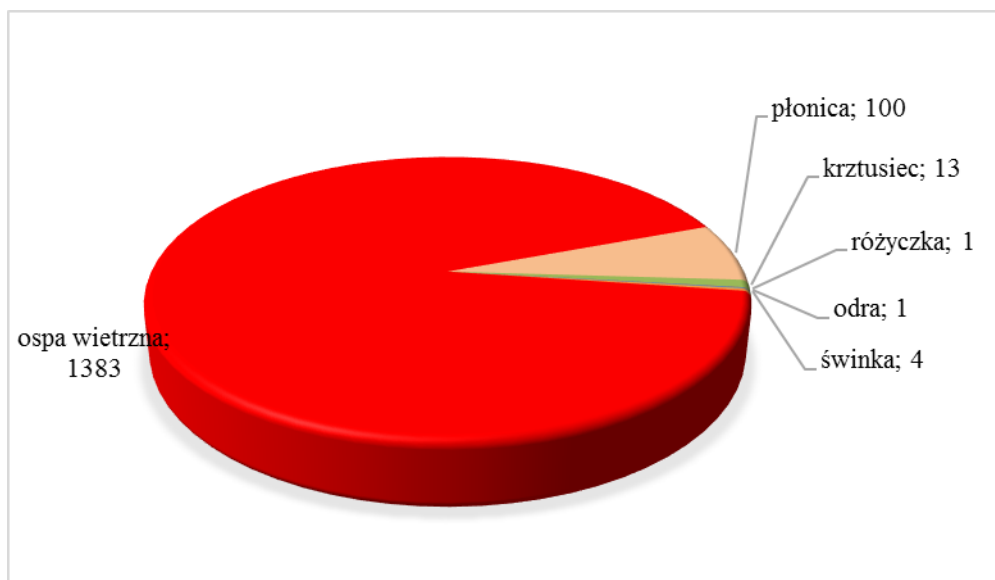
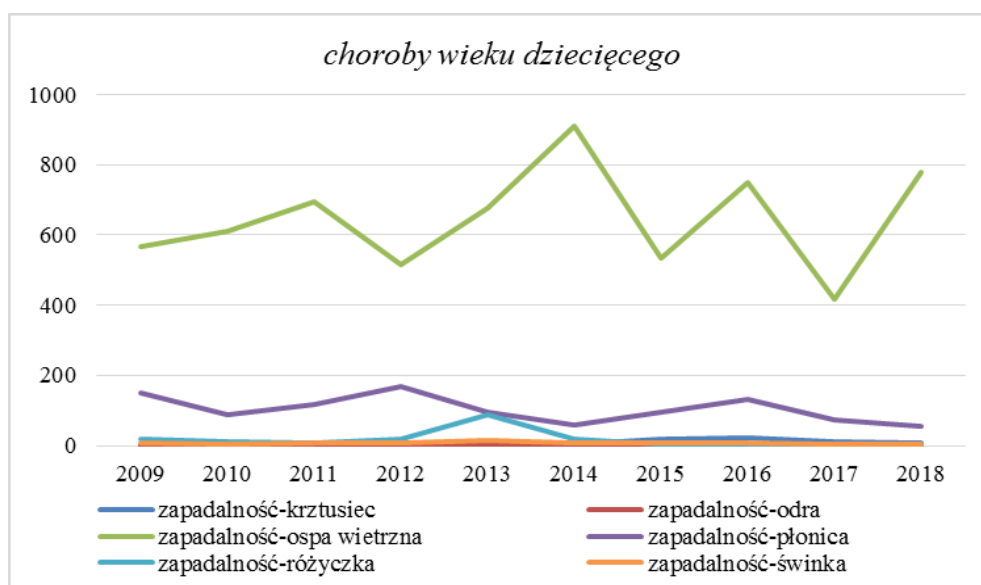
Zapadalność na grypę waha się, po okresowych spadkach zachorowań następuje ich wzrost, najczęściej zachorowań rejestrowanych jest w I kwartale roku. Od 2014r. obserwowany jest wzrost zapadalności na grypę. W 2018 roku zarejestrowano **4882** przypadki przy zapadalności **2746/100tys.** (w 2017r. - 2377/100 tys.), hospitalizacji wymagało 16 osób, u 7 chorych potwierdzono zakażenie wirusem grypy typu B.

W przypadku grypy szczepienia nie wpływają znacząco na ilość zachorowań, ponieważ **tylko 3666** mieszkańców powiatu (**2%**) zdecydowało się na szczepienie.

Choroby wieku dziecięcego

Z „chorób wieku dziecięcego” najczęściej zgłaszane są zachorowania na **ospę wietrzną** (92%) oraz **płonicę** (6%). Zachorowania na **krztusiec**, **świnkę**, **odrę** i **różyczkę**, stanowią znikomą część rejestrowanych zachorowań. W regionie europejskim WHO rozpoczęło działania zmierzające do eliminacji odry, różyczki i zespołu różyczki wrodzonej. Dlatego niepokojące jest zarejestrowanie zachorowania na odrę.

Zapadalność na **ospę wietrzną**, mimo okresowych spadków, stale utrzymuje się na wysokim poziomie. Zapadalność tę można by zmniejszyć zwiększając wyszczepialność przeciwko tej chorobie, niewielu jednak rodziców korzysta z tej możliwości, w 2018 roku były to **tylko 144** osoby (0,08%).

Zgodnie z obserwowanym od lat trendem nastąpił wzrost zachorowań na **ospę wietrzną**. W roku 2018 zarejestrowano **1383** przypadki (zapadalność-778/100tys.), **nikt z chorych nie był szczepiony przeciwko ospie wietrznej**.

Zachorowania na **płonicę** tak jak w przypadku ospy wietrznej podlegają okresowym wahanom, (brak szczepionki przeciwko tej chorobie). W 2018 roku zarejestrowano 100 zachorowań i jest to **spadek** w stosunku do roku 2017, zapadalność w 2018 wyniosła 56/100 tys. wobec 75/100tys.w 2017 roku.

Także w przypadku zachorowań na **krztusiec** obserwowany jest dalszy **spadek** liczby przypadków. W 2018 roku zarejestrowano **13** zachorowań, zapadalność 7/100tys (w 2017r . zapadalność–12/100tys.). 1 osoba wymagała hospitalizacji.

Po wyższej od spodziewanej zapadalności na **różyczkę** w 2013 roku (88/100 tys.), będącej wynikiem wystąpienia ogniska różyczki wśród nieszczepionych uczniów jednej ze szkół, zapadalność spadła. Od 2015 zapadalność nie przekroczyła wartości 5/100tys., w 2018 r. wyniosła 1/100 tys.

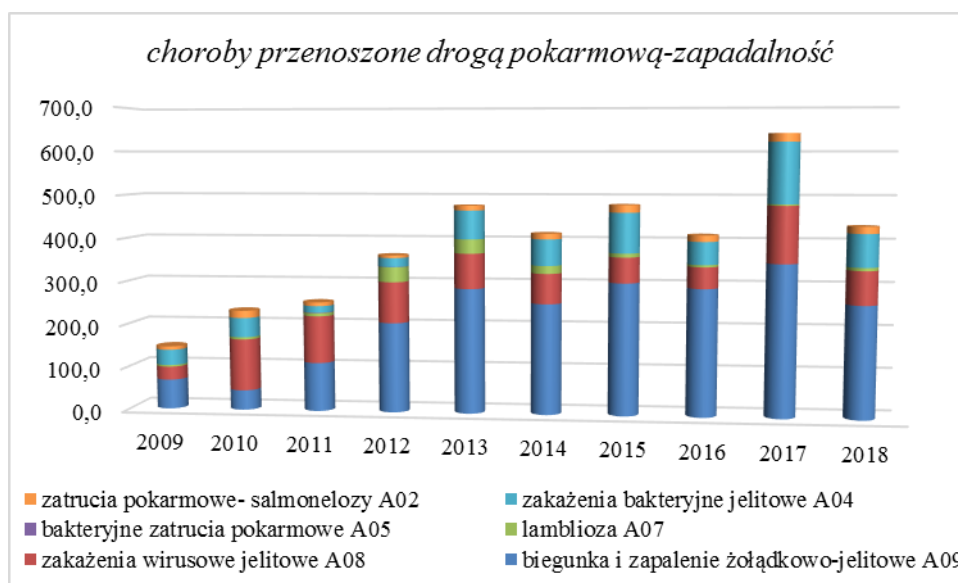
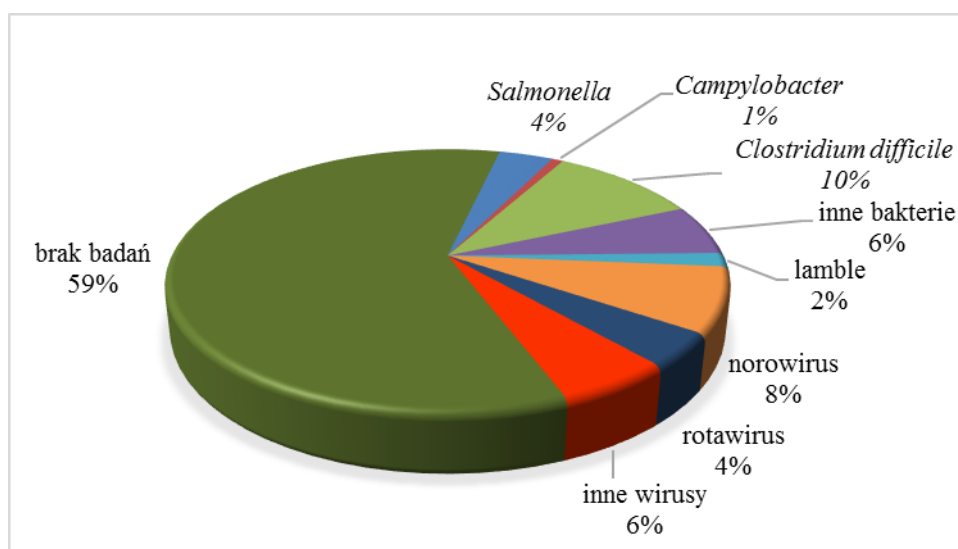
Na podobnie niskim poziomie utrzymuje się od 2006 roku zapadalność na **świnkę**, w 2018 roku wyniosła 2/100tys. Zachorowania występują sporadycznie. Zachorowały 3 osoby, które nie miały pełnego cyklu szczepień (1dawka), 1 osoba nie posiadała dokumentacji szczepień.

Zarejestrowano **1** przypadek zachorowania na **odrę** u osoby która, do Polski przyjechała z Ukrainy. Chory nie posiadał dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych przeciwko odrze.

Podobnie jak w 2017 roku zarejestrowano **2** przypadki **ostrego porażenia wiotkiego u dzieci do lat 14**, badania wykluczyły zachorowanie na polio. Monitorowanie ostrych porażen wiotkich stanowi kluczowy element programu eradykacji *poliomyelitis* potwierdzający, że rozpoznawane w kraju przypadki nie są spowodowane dzikimi wirusami polio. Światowa Organizacja Zdrowia zaleca zachowanie szczególnej czujności i ostrożności, a także uważne monitorowanie sytuacji w poszczególnych krajach Europy.

Choroby zakaźne przewodu pokarmowego

Choroby te nadal stanowią istotny problem epidemiczny. **Spadła** liczba zgłoszonych zachorowań, w 2018 roku zarejestrowano **774** przypadki, zapadalność 434/100tys. (w 2017 - 644/100tys.) W 163 przypadkach zachorowań była to etiologia bakteryjna (najczęściej przyczyną było zakażenie *Clostridium difficile* -80 zachorowań), w 138 wirusowa (w tym 62 zachorowania były wywołane przez norowirusy), a w 13 przypadkach przyczyną zachorowania były pasożyty–lamblie, w 460 przypadkach (59%) nie ustalono etiologii zachorowań.

Nastąpił niewielki spadek zapadalności na salmonelozę i wyniósł 16/100tys. wobec 19/100tys. w roku 2017.

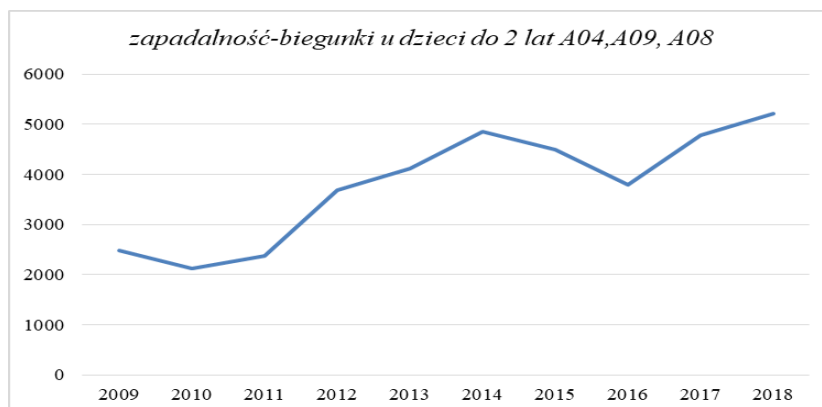

W roku 2018 wystąpiły 4 **ogniska zbiorowych zatruc/zakażeń** pokarmowych (3 w środowisku domowym, 1 w ośrodku wypoczynkowym).

W ogniskach tych narażonych na zachorowanie było szacunkowo 99 osób, zachorowały 43, z których 2 wymagały hospitalizacji (zatrucie pałeczkami *Salmonella* Enteritidis.). Czynniki etiologiczne udało się ustalić w 3 ogniskach (*Salmonella* Enteritidis – 2 ogniska, tasiemiec – 1)

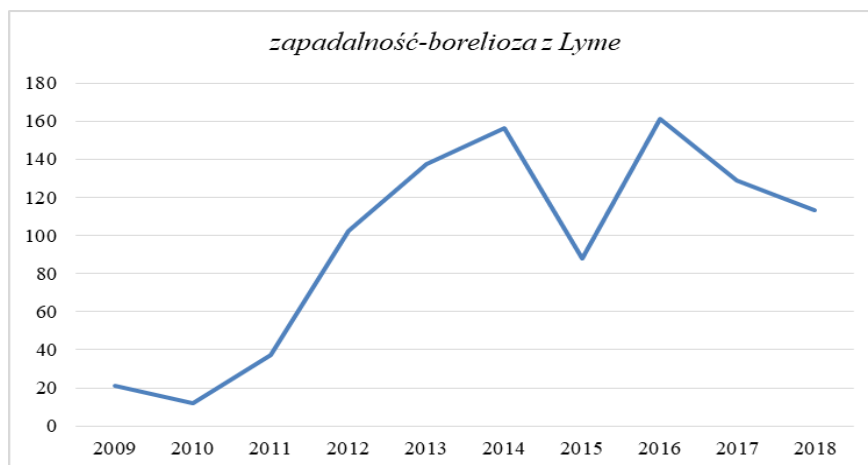
Od zanotowanego w 2015 spadku zachorowań na **biegunki u dzieci do lat 2**, stale wzrasta zapadalność, w 2018 wyniosła 5210/100tys. (w 2017 - 4776/100tys.)

W 2018 roku zachorowało **192** dzieci, z czego 124 wymagało hospitalizacji. Tylko w 42 przypadkach zachorowań (21%) ustalono czynniki etiologiczne. Najczęściej przyczyną biegunek u dzieci do lat 2 były wirusy (14%).

Borelioza

W 2018 roku zarejestrowano **201** zachorowań na **boreliozę z Lyme**, 24 chorych wymagało hospitalizacji. Zapadalność 113/100tys. była **niższa** niż w 2017 (129/100tys.) Przeważają zachorowania z objawami ze strony układu kostno-stawowego. Zachorowania zdarzały się we wszystkich grupach wiekowych, najczęściej powyżej 50 roku życia (56%). Zapadalność w tej grupie wiekowej jest wyższa od zapadalności obliczonej dla powiatu.

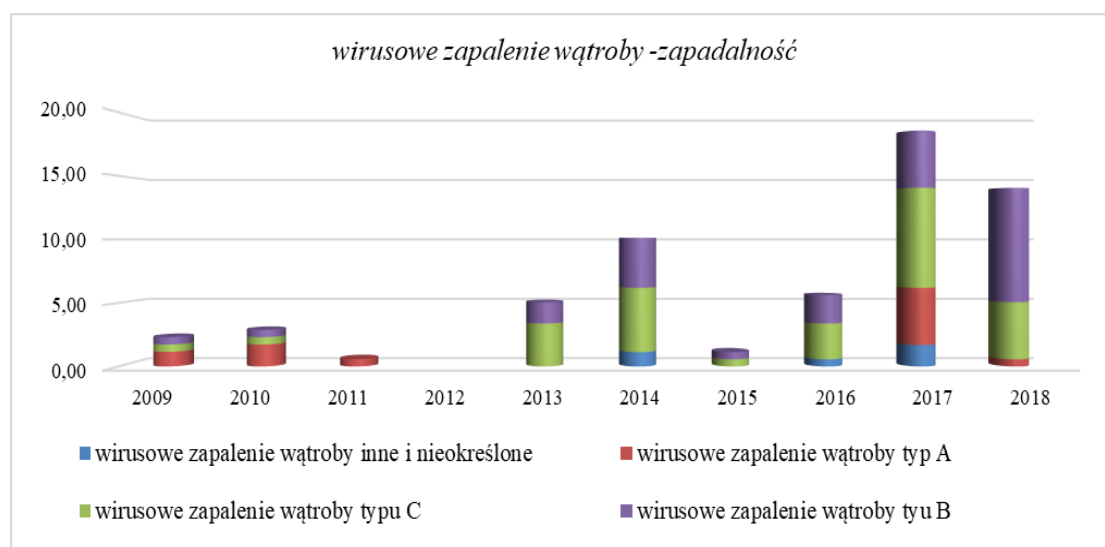

Wirusowe zapalenie wątroby

Po niepokojącym wzroście zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A), w 2017 r 8 zachorowań w 2018 zarejestrowano **1 przypadek**, chory wymagał hospitalizacji i nie był szczepiony przeciwko tej chorobie.

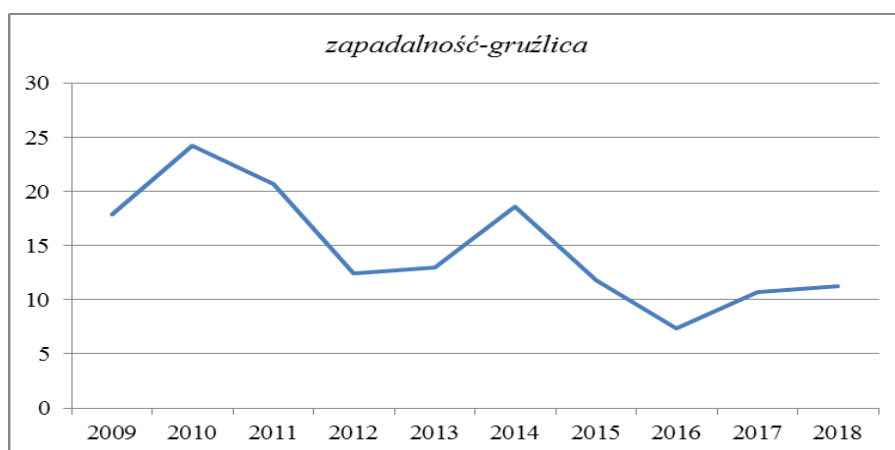
Nadal na terenie **woj. śląskiego** utrzymuje się niekorzystna sytuacja epidemiczna wirusowego zapalenia wątroby typu A, w 2018 zarejestrowano **810** zachorowań (55% zarejestrowanych w Polsce przypadków)

Nie rejestrowano ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz typu C. Zarejestrowano **16** przypadków **przewlekłego zapalenia wątroby typu B** oraz **8** przewlekłego zapalenia wątroby typu C.

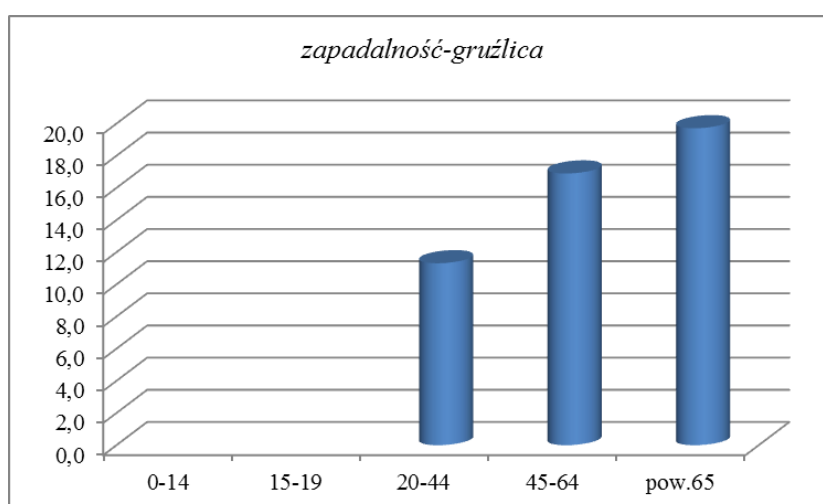

Gruźlica

Zachorowania na **gruźlicę w 2018** utrzymały się na tym samym poziomie jak w roku 2017. Zarejestrowano **20** zachorowań, zapadalność 11/100tys. (w 2017 – 19 przypadków), w tym 1 przypadek wznowy. Głównie rejestrowane są zachorowania na gruźlicę płucną, ale odnotowano także jeden przypadek gruźlicy poza płucnej (zachorowanie zakończyło się śmiercią chorego) Zachorowania zostały potwierdzone posiewami bakteriologicznymi w 90% przypadków.

Tak jak w latach poprzednich, chorowali głównie mężczyźni (85%), zapadalność u mężczyzn –19/100 tys., u kobiet–3/100 tys. 40% chorych stanowiły osoby bezrobotne, 40% emeryci i renciści i 20% osoby czynne zawodowo. Zapadalność na gruźlicę wyraźnie wzrasta z wiekiem.

Inwazyjna choroba meningokowa

W 2018 roku **nie zarejestrowano** zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową, Nadal niewiele osób wykorzystuje możliwości zaszczepienia się przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis*.

HIV/AIDS

Z rejestru Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, wynika, że w roku 2018, wykryto wśród mieszkańców powiatu cieszyńskiego **8** nowych przypadków **zakażenia HIV** (w 2017 – 5 zakażeń) oraz zgłoszono 2 przypadki zespołu nabytego braku odporności **AIDS** (w 2017r. nie zgłaszano). Jest to niepokojące zjawisko w kontekście prowadzonych wielu programów edukacyjnych, ale może też świadczyć o zwiększeniu się liczby osób poddających się testowi na HIV, w wyniku tych działań profilaktycznych.

Szczepienia ochronne

Szczepienia ochronne to najlepsza droga do nabycia odporności. Szczepionki są preparatami biologicznymi zawierającymi unieczynniony lub znacznie osłabiony drobnoustroj chorobotwórczy.

W miarę jak wzrasta liczba osób uchylających się od obowiązku wykonania szczepień obowiązkowych spada poziom wyszczepienia. Niestety sytuacja ta pogarsza się w szybkim tempie, Na koniec 2018 roku w rejestrze dzieci, których rodzice odmawiają poddania ich obowiązkowym szczepieniom ochronnym, było wpisanych **532** dzieci, co stanowi **1,4%** dzieci objętych programem szczepień obowiązkowych (2017roku 407 dzieci (1,1%).

W związku z narastającym problem uchylania się od szczepień ochronnych podejmowane jest szereg działań zmierzających do poprawy sytuacji w tym zakresie. Szczepienia prowadzone są w 45 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych.

W czasie ich kontroli szczególną uwagę zwracano na dokumentację dotyczącą szczepienia dzieci i młodzieży, w rocznikach podlegających obowiązkowym szczepieniom, a także na przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z preparatami szczepionkowymi.

Szczepionka jak każdy preparat medyczny, może wywoływać skutki uboczne – **niepożądane odczyny poszczepienne**. W 2018 roku zarejestrowano 31 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych. Najczęściej odnotowywanym działaniem niepożądanym jest: rumień, obrzęk lub stwardnienie w miejscu wkłucia, a także podwyższona temperatura ciała. Pojawiają się także płacz, drażliwość, niespokojny sen, zmniejszenie apetytu.

Główny Inspektorat Sanitarny
ul. Targowa 65
03-729 Warszawa

**ZASZCZEP W SOBIE
CHĘĆ SZCZEPIENIA**
AKCJA INFORMACYJNA

Bezpieczeństwo żywności

Zapewnienie bezpiecznej żywności mieszkańcom powiatu i wszystkim osobom przebywającym na jego terenie, jest jednym z naszych priorytetowych zadań. Główna odpowiedzialność za bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na podmiocie prowadzącym przedsiębiorstwo sektora spożywczego.

Urzędowa kontrola, na każdym etapie produkcji, obrotu i transportu ma na celu zagwarantowanie, by wszystkie produkty w łańcuchu żywnościowym spełniały odpowiednie standardy prawa żywnościowego.

<http://zdrowe-zmiany.pl/czym-zdrowa-zywnosc/>

W roku 2018 pod nadzorem PPIS w Cieszynie znajdowało się **2662** (2634 w roku ubiegłym) zakładów żywnościowych, wytwórni i miejsc obrotu materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Skontrolowano **1623** obiekty, przeprowadzając **2380** kontroli.

Wydano **241** decyzji administracyjnych. Nałożono **173** mandaty karne na kwotę **26200** zł. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że **3** obiekty nie odpowiadały ustalonym wymaganiom, co stanowi **0,27%** wszystkich obiektów sklasyfikowanych. Na ocenę negatywną wpłynęły liczne uchybienia sanitarne, m.in.: brak czystości pomieszczeń, nieprawidłowe procesy mycia i dezynfekcji, brak środków do dezynfekcji, nieprawidłowy stan techniczny, brak zabezpieczenia przed szkodnikami, obecność owadów w żywności, brak ciepłej wody, środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia.

Obiekty żywnościowo-żywnieniowe

Spośród obiektów żywnościowo-żywnieniowych objętych nadzorem PPIS w Cieszynie **163 to zakłady produkcyjne**, w których przeprowadzono **145** kontroli sanitarnych, wydano **17** decyzji administracyjnych i nałożono **6** mandatów karnych na kwotę **950,00** zł. Należą do nich m.in.: MOKATE S.A. w Ustroniu, Mondelez Polska Production Sp. z o.o. Fabryka OLZA w Cieszynie, Browar Zamkowy w Cieszynie, „USTRONIANKA” Sp. z o.o. w Ustroniu, Trumpf Mauxion Chocolates w Skoczowie.

W obiektach tych w roku 2018r. nie odnotowano rażących uchybień. W dużych zakładach produkcyjnych obserwowano natomiast dalsze pozytywne działania zarówno w zakresie modernizacji zakładów jak i nadzoru nad jakością produkowanych wyrobów czy surowców (badania laboratoryjne). W nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano **75 próbek** do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych, oceny organoleptycznej oraz badań w kierunku zanieczyszczeń. **Zdyskwalifikowano 2 próbki** sanitarne **zmiotek i wytrzepek** ze względu na obecność szkodników i/lub ich pozostałości oraz **1 próbkę maki żytniej** ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn. Ilość próbek kwestionowanych stanowi 4% zbadanych ogółem w tej grupie zakładów. Wskaźnik ten jest **wyższy** w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 2,17%. W stosunku do przedsiębiorców wdrożono stosowne postępowania administracyjne.

Zakłady żywienia zbiorowego – „otwarte”, w tym zakłady małej gastronomii.

W roku 2018 na terenie powiatu cieszyńskiego zewidencjonowano w tej kategorii **968** obiektów (894 w roku 2017). Skontrolowano **641** zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego wydano **114** decyzji administracyjnych, które głównie dotyczyły uchybień technicznych, braku wdrożenia procedur GHP/GMP, systemu HACCP oraz braku informacji dla klientów dotyczących składników żywności wraz z wyszczególnieniem alergenów. Decyzje wykonywane były w większości w ustalonych terminach.

W 2018r. nałożono **67** mandatów karnych na kwotę **11150zł**. Według ewidencji pod nadzorem znajdowało się **290 zakładów małej gastronomii**. Skontrolowano **152**, przeprowadzono **183** kontrole sanitarne, nałożono **12** mandatów karnych na kwotę **2100 zł**, wydano **4** decyzje administracyjne.

Podczas prowadzonych czynności kontrolnych najczęściej kwestionowano analogicznie jak w latach ubiegłych:

- niezachowanie segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych,
- niewdrożone procedury GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- niezgodne z zaleceniami producentów warunki przechowywania półproduktów, wyrobów gotowych,
- brudno utrzymane pomieszczenia obiektów,
- środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości.

Zakłady żywienia zbiorowego – „zamknięte”

to kolejna duża grupa nadzorowanych obiektów.

W rejestrze PPIS w Cieszynie znajdują się **384** obiekty tego typu, (381 w 2017r.) w tym: 75 obiektów to domy wczasowe, 8 bloków żywienia w szpitalach (w trzech szpitalach prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym), 9 bloków żywienia w sanatoriach (w tym 3 prowadzą żywienie w systemie cateringowym) i 29 bloków żywienia w domach opieki społecznej (w 11 z nich żywienie prowadzone jest w systemie cateringowym).

Do tej grupy obiektów zaliczają się również bloki żywienia w stołówkach szkolnych i przedszkolnych oraz żłobkach. Ponadto pod nadzorem znajdują się także bloki żywieniowe w domach wczasowych, pensjonatach, szkołach itp. prowadzące żywienie dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych i wakacji letnich.

W bieżącym roku we wszystkich zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego przeprowadzono 347 kontroli, wydano **31** decyzji administracyjnych. Za nieprawidłowości natury porządkowej nałożono **26** mandatów karnych na sumę **3850** zł. Stan sanitarno-techniczny tej, bardzo licznej grupy obiektów, nie budził większych zastrzeżeń. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco, bądź w terminach określonych w decyzji.

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia zbiorowego w latach 2017 - 2018.

Lp.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów nadzorowanych w 2017 roku			Liczba obiektów nadzorowanych w 2018 roku		
		ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
1.	Zakłady żywienia zbiorowego - typ otwarty	706	0	0	678	2	0,29%
2.	Zakłady małej gastronomii	188	0	0	290	1	0,34%
3.	Zakłady zbiorowego żywienia - typ zamknięty	381	0	0	384	0	0
	Obiekty ogółem	1275	0	0	1352	3	0,22%

W rejestrze zakładów nadzorowanych przez PPIS w Cieszynie zewidencjonowano również 4 zakłady usług cateringowych, należące do grupy zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego. Zakłady te, prowadzą działalność głównie na terenie powiatu cieszyńskiego.

Obiekty obrotu żywnością

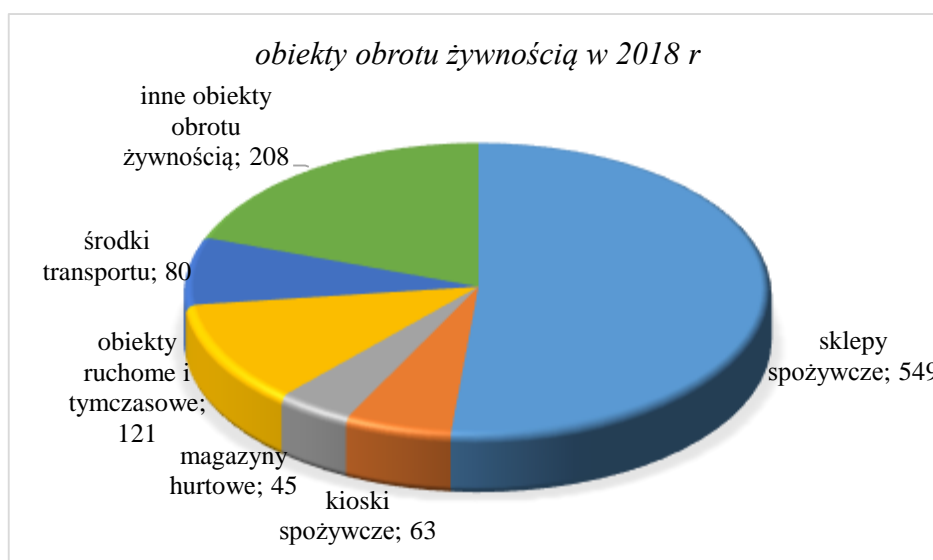

Znaczną grupę nadzorowanych obiektów stanowią obiekty **obrotu żywnością** – sklepy **549** obiektów, kioski **63** obiekty, magazyny hurtowe **45** obiektów oraz inne obiekty obrotu żywnością **208** (m.in. apteki, punkty apteczne, sklepy zielarskie). W 2018r. pracownicy PSSE w Cieszynie przeprowadzili w nich **820** kontroli sanitarnych, w tym **57** kontroli interwencyjnych.

Dla obiektów z tej grupy wydano **78** decyzji administracyjnych oraz nałożono **58** mandatów karnych na kwotę **8100** zł.

Do uchybień najczęściej występujących w obiektach obrotu żywnością analogicznie jak w latach ubiegłych należą:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń,
- nie wdrożenie procedur GHP oraz systemu HACCP,
- obecność środków spożywczych po terminie przydatności / dacie minimalne trwałości,
- brak dokumentacji zdrowotnej personelu,
- nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych sprzedawanych „luzem” (brak informacji min. dotyczących składu, w tym alergenów).

Stan sanitarny obiektów obrotu żywnością w roku 2017 i 2018.

Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2017 roku			Liczba obiektów skontrolowanych w 2018 roku		
	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Sklepy Spożywcze	425	1	0,23%	416	0	0
Kioski Spożywcze	36	0	0	29	0	0
Magazyny Hurtowe	33	0	0	28	0	0
Obiekty ruchome i tymczasowe	88	0	0	64	0	0
Środki transportu	23	0	0	36	0	0
Inne obiekty obrotu żywnością	48	0	0	44	0	0
Obiekty ogółem	653	1	0,23%	617	0	0

Targowiska

Pod nadzorem PPIS w Cieszynie na terenie targowisk znajdowały się stragany, obiekty ruchome oraz punkty stałe (sklepy). W roku sprawozdawczym skontrolowano **28** takich punktów, przeprowadzając w nich **47** kontroli sanitarnych, nałożono **18** mandatów karnych na **2200** zł. W większości przypadków kwestionowano warunki techniczno-sanitarne, przechowywanie art. spożywczych (nabiał, przetwory rybne) poza urządzeniami chłodniczymi, środki spożywcze oferowane do sprzedaży luzem (pieczywo) niezabezpieczone przed czynnikami zewnętrznymi.

Podjęto również działania kontrolne na targowiskach przy współudziale przedstawiciela Powiatowego Lekarza Weterynarii. Skontrolowano dwa punkty oferujące do sprzedaży wyroby mięsne.

Badanie żywności

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **535** próbek, w tym **387** w ramach urzędowej kontroli żywności, **19** w ramach monitoringu oraz **129** próby w ramach zarówno urzędowej kontroli jak i monitoringu.

Pobrano 451 prób pochodzenia krajowego, 34 z Unii Europejskiej oraz 50 prób z importu. Kwestionowano 12 próbek (z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych, przekroczenia dopuszczalnych paramentów chemicznych, niewłaściwych cech organoleptycznych oraz zanieczyszczeń biologicznych tj. obecności szkodników i/lub ich pozostałości). Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne, skażenia promieniotwórcze, obecność zanieczyszczeń, w tym szkodników i ich pozostałości.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie **RASFF**) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu.

Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następujących w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Ponadto Główny Inspektorat Sanitarny zamieszcza ostrzeżenia publiczne na stronie internetowej urzędu. Celem ułatwienia dotarcia z informacją do obywateli Główny Inspektorat Sanitarny publikuje komunikaty również za pomocą mediów społecznościowych. W ramach funkcjonowania tego systemu w 2018r. otrzymano od Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego **18 powiadomień alarmowych**, czyli wymagających wycofania produktów z rynku oraz **5 powiadomień informacyjnych**.

Każdorazowo po otrzymaniu powiadomień, pracownicy sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku podejmowali działania sprawdzając czy kwestionowane produkty znajdują się w miejscach obrotu na terenie naszego powiatu. W ramach funkcjonowania systemu RASFF, PSSE w Cieszynie uruchomiła 3 powiadomienia alarmowe. Dotyczyły one: napoju, w którym stwierdzono obecność kawałków szkła, obecności Ochratoksyny A w mące oraz obecności E 210213- kwasu benzooesowego i jego soli w chipsach ziemniaczanych.

Inne działania kontrolne.

W 2018 r. oprócz kontroli planowych i interwencyjnych prowadzono działania kontrolne w ramach akcji inicjowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz z własnej inicjatywy, dotyczące min.:

- oceny realizacji wymagań określonych w rozporządzeniu 2073/2005 w kontekście procedur opartych na zasadach HACCP,
- wprowadzania do obrotu produktów bezglutenowych,
- nadzoru nad jednostkami systemu oświaty w zakresie spełniania wymagań przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży,
- zapewnienia bezpieczeństwa żywności serwowanej konsumentom w czasie Święta Trzech Braci w Cieszynie,
- zapewnienia bezpieczeństwa żywności serwowanej konsumentom w czasie Tygodnia Kultury Beskidzkiej w Wiśle.

Suplementy diety

<https://www.se.pl/styl-zycia/porady/senior-slaski-o-suplementach-diety-i-rozadkiem-aa-V7Ww-26u4-HZMu.html>

Nadzór w zakresie bezpieczeństwa **suplementów diety**, sprawowany przez PPIS w Cieszynie zgodnie z ustawowymi kompetencjami, obejmował nadzór nad dystrybucją tych produktów w sklepach spożywczych, aptekach, sklepach zielarskich na terenie powiatu cieszyńskiego oraz **poprzez strony internetowe.**

Nadzór ten sprawowany jest m. in. poprzez kontrole planowe i interwencyjne, badania laboratoryjne, szybką wymianę informacji w ramach systemu RASFF, czy współpracę z Państwową Inspekcją Farmaceutyczną. W 2018r. zgodnie z ustalonym planem poboru prób do badań laboratoryjnych, pobrano 17 próbek suplementów diety, z czego 5 w zakresie badań mikrobiologicznych na obecność bakterii Listeria i Salmonella, 2 próbki w kierunku zawartości substancji dodatkowych (słodzących) oraz 6 próbek w kierunku zawartości deklarowanych składników aktywnych t.j.: 4 próby na zawartość kwasów tłuszczowych Omega 3 oraz 2 próby w kierunku zawartości kofeiny.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że w badanym zakresie pobrane próbki odpowiadały wymaganiom określonym w przepisach. Ponadto wszystkie próby oceniono równocześnie pod względem znakowania. W jednym przypadku przekazano informację dotyczącą stwierdzonych nieprawidłowości właściwemu PPIS.

Materiały do kontaktu z żywnością

PPIS w Cieszynie sprawuje **nadzór nad produkcją, obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.**

W rejestrze obiektów PPIS znajduje się **11** tego typu wytwórni oraz **56** miejsc obrotu nimi.

Przeprowadzono **8 kontroli** sanitarnych w zakresie oceny materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami w zakładach produkcyjnych, hurtowniach i miejscach obrotu. Nieprawidłowości zostały stwierdzone podczas kontroli przeprowadzonych w **2 obiektach.**

W 2018r. pobrano **6 próbek** materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w miejscach ich obrotu. Ponadto pobrano **3 próbki** materiałów do kontaktu z żywnością w sklepie mięsnym, supermarkecie i piekarni. Zakres badań materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością obejmował: migrację specyficzną metali ciężkich, migrację globalną oraz znakowanie. **Nie zakwestionowano żadnego produktu.**

Kontrola graniczna

Pracownicy PSSE w Cieszynie w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego dokonują kontroli żywności oraz materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanych z krajów trzecich, czy eksportowanych z kraju.

W roku 2018 wydano **75** świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz **25** świadectw jakości zdrowotnej dla wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pochodzących z krajów trzecich. Ponadto wystawiono **98** świadectw eksportowych dotyczących żywności pochodzącej od dwóch producentów z terenu powiatu cieszyńskiego. Przeprowadzono **45** kontroli w zakładach producentów w związku z wydaniem **46** zaświadczeń do celów eksportowych, podczas których oceniono **851** partii żywności. Przeprowadzono 100 kontroli środków transportu, którymi przewożono importowane produkty. W roku sprawozdawczym nie pobierano do badań laboratoryjnych prób w ramach granicznej kontroli sanitarnej.

Łącznie oceniono **1479287,28** kg importowanych środków spożywczych, **112875** kg importowanych materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz **156526,03** kg eksportowanych środków spożywczych. Wydano **170** decyzji płatniczych - rachunków na kwotę **80751,00** zł.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba wydanych świadectw importowych nieznacznie wzrosła. W 2017r. wydano 85 świadectw na towar importowany do kraju, a w 2018r. liczba ta wyniosła 100 świadectw, natomiast spadła ilość wydanych świadectw eksportowych z 317 w roku 2017 do 98 w roku 2018, na rzecz wydawanych zaświadczeń sanitarnych do celów eksportowych, których liczba znacząco wzrosła z 1 zaświadczenia w 2017 r. do 46 zaświadczeń wydanych w 2018 r.

Produkty kosmetyczne

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach ochrony zdrowia publicznego należy także nadzór nad bezpieczeństwem **produktów kosmetycznych**, oraz nad zakładami produkującymi, konfekcjonującymi i wprowadzającymi je do obrotu. W rejestrze PPIS znajduje się **1** zakład produkujący i konfekcjonujący kosmetyki i **13** obiektów obrotu kosmetykami. W 2018r. przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych w zakresie realizacji przepisów prawnych dotyczących produkcji i wprowadzania do obrotu kosmetyków. Ponadto w 2018r. pobrano do badań 4 próby kosmetyków. Badania wykonane zostały w laboratorium PSSE w Częstochowie, w zakresie zawartości fluoru (pasta do zębów), formaldehydu (płyn) i nadtlenu wodoru (farba do włosów). Wszystkie produkty spełniały wymagania odpowiednich przepisów.

Bezpieczeństwo wody

Woda przeznaczona do spożycia

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest jednym z podstawowych zagadnień, którymi zajmuje się Państwowa Inspekcja Sanitarna w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne nie tylko mieszkańców powiatu, ale także kuracjuszy i turystów przebywających na terenie powiatu. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1152 z późn. zm.)

oraz art. 7 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz.U. 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gminy.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018 r. poz. 1152 z późn. zm.), na zasadach określonych w przepisach ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 poz. 59). W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody inspekcja sanitarna nadzoruje prawidłowość działania, przez podmioty wykonujące zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak również sama wykonuje badania wg ustalonego przez siebie planu pracy (§ 20 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

Ponad **80 % mieszkańców** powiatu cieszyńskiego korzysta z wody do spożycia dostarczanej przez 32 wodociągi publiczne: w 56,2% (18 wodociągów) opartych na wodach powierzchniowych, w 34,4 % (11 wodociągów) na wodach podziemnych, a w 9,4 % (3 wodociągi) na wodach mieszanych, w których miesza się woda powierzchniowa z podziemną. Pozostali mieszkańcy powiatu korzystają z własnych, indywidualnych ujęć wody.

W czterech gminach zdecydowana większość mieszkańców korzysta z wody pochodzącej z wodociągów publicznych Cieszyn (99%), Ustroń (97%), Skoczów (90%), Chybie (89,5%). Do gmin, w których jest najmniej osób przyłączonych do sieci wodociągowej należą nadal: Brenna (40%), Istebna (56%), Golezów (65%).

Część mieszkańców powiatu zamieszkujących tereny przygraniczne, zaopatrywanych jest w wodę importowaną z Republiki Czeskiej. Do wodociągów dostarczających wodę z Czech należą: Nova Ves (Cieszyn – okolice byłego przejścia granicznego przy Moście Wolności), JZWiK Moravka (rejon Markłowic), Severomoravske Vodovody (rejon Lesznej Górnej), Severomoravske Vodovody/Dzięgielów (część gminy Dzięgielów), SmVaK Moravka (rejon Kaczyc).

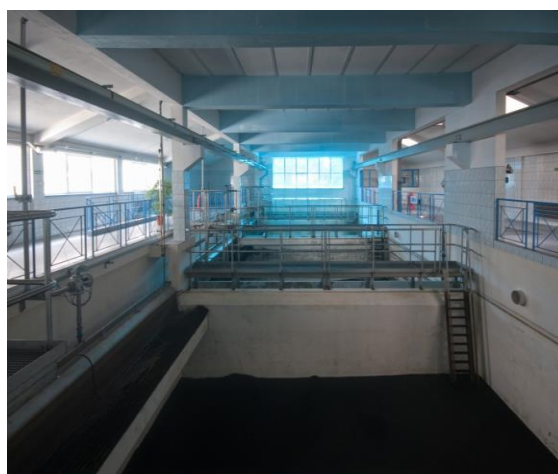
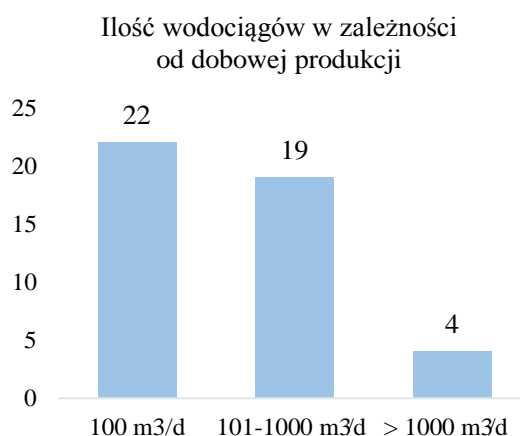
Najwięcej w powiecie jest wodociągów produkujących do 100 m³/d wody - 22

(łącznie z nadzorowanymi ujęciami indywidualnymi) oraz takich, których produkcja mieści się w granicach 101-1000 m³/d (19), zaopatrujących w wodę do spożycia 29412 mieszkańców, głównie na terenach wiejskich. 111700 mieszkańców zaopatrywanych jest z wodociągów produkujących wodę

powyżej 1000 m³/dobę (4). Z danych uzyskanych od przedsiębiorców wodociągowych oraz podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć, jako część działalności handlowej wynika, iż w 2018 r. 5 wodociągów zmniejszyło, natomiast 27 zwiększyło swoją produkcję wody.

W przypadku pozostałych 11 wodociągów, produkcja wody nie uległa zmianie. W ramach urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak i monitoringu prowadzonego przez przedsiębiorców wodociągowych, pobrano do badań łącznie **595 próbki wody**, z czego do badań **mikrobiologicznych 539**, a do badań **fizykochemicznych 555**.

W próbkach wody pobranych na terenie powiatu wykonano łącznie **około 12552 oznaczeń dla 141 parametrów**. Im większa jest objętość rozprowadzanej (lub produkowanej) wody, tym wymagana jest większa częstotliwość badań, dlatego w ramach monitoringu,

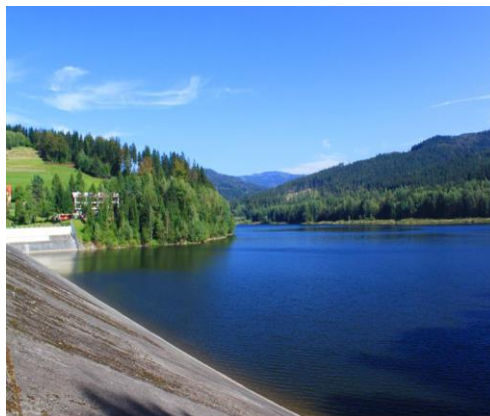
najwięcej prób pobrano z wodociągów: Pogórze (146 badania mikrobiologiczne, 149 badań fizykochemicznych), Wisła Czarne (78 badań mikrobiologicznych, 78 badań fizykochemicznych), Strumień (59 badania mikrobiologiczne, 59 badania fizykochemiczne). Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli spełnia określone w przepisach prawa wymagania tzn. jest wolna od chorobotwórczych mikroorganizmów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, substancji chemicznych zagrażających zdrowiu oraz nie ma agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2018 roku woda była 5 razy krótkotrwale niezdatna do spożycia ze względu na niespełnienie **podstawowych wymagań mikrobiologicznych** jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi:

- Kompleks Zagroń w Istebnej ujęcie indywidualne: w próbce wody pobranej w maju stwierdzono ponadnormatywną ilość bakterii grupy coli;
- Dolina Leśnicy w Brennej indywidualne ujęcie wody; w lipcu badania laboratoryjne wykazały przekroczenia parametrów: *Escherichia coli*, bakterie grupy coli, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h
- Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny SANGOS w Górkach Wielkich ujęcie indywidualne: w sierpniu stwierdzono przekroczenia parametrów *Escherichia coli* oraz bakterie grupy coli;
- Istebna Kubalonka wodociąg publiczny: w sierpniu stwierdzono ponadnormatywną ilość bakterii grupy coli oraz bakterii *Clostridium perfringens*;
- CWS Jaworzynka ujęcie indywidualne: w październiku stwierdzono przekroczenia parametrów: bakterie grupy coli, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h.

W każdym z przypadków przedsiębiorcy natychmiast podjęli działania naprawcze polegające na kontroli poprawności działania systemu uzdatniającego wodę, zwiększeniu dozowania podchlorynu sodu oraz płukaniu sieci. Po przeprowadzeniu ww. czynności sprawdzano skuteczność działań, poprzez powtórne badania próbek wody, które nie wykazały mikrobiologicznego zanieczyszczenia.

Należy zwrócić uwagę, iż przedsiębiorcy wodociągowi powtórny pobór wody przeprowadzali po podjętych działaniach, najczęściej jeszcze tego samego dnia, w którym zostali poinformowani przez przedstawicieli PPIS o pogorszeniu jakości wody. Zatem od momentu przekazania informacji o złej jakości wody do czasu

otrzymania niekwestionowanego wyniku powtórnego badania, przeprowadzonego zwykle przez przedsiębiorcę wodociągowego, w ramach kontroli wewnętrznej upływało tylko kilka dni. Przedsiębiorcy wodociągowi informowali na bieżąco odbiorców o pogorszeniu się jakości wody.

Badania parametrów chemicznych oraz fizyko-chemicznych w 2018 r. nie wykazały przekroczeń, które mogłyby bezpośrednio zagrażać zdrowiu odbiorców. Sporadycznie stwierdzano przekroczenia:

- mętności (2 razy w próbkach wody pobranych z indywidualnych ujęć wody),
- żelaza (2 razy w próbkach wody pobranych z wodociągów publicznych),
- manganu (2 razy w próbkach wody pobranych z wodociągu publicznego oraz ujęcia indywidualnego),
- odczynu pH (2 razy w próbkach wody pobranych z indywidualnych ujęć wody),
- chloru wolnego (1 raz w próbce wody pobranej z ujęcia indywidualnego).

Oceniając jakość wody do spożycia w ciągu całego 2018 roku pochodzącą z wodociągów publicznych oraz wodociągów dostarczających wodę z indywidualnych ujęć do budynków użyteczności publicznej stwierdzono, że wszystkie produkowały wodę przydatną do spożycia przez ludzi.

Pływalnie

W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców i osób przebywających na terenie powiatu cieszyńskiego, podczas spędzania przez nich wolnego czasu, kontrolowano warunki techniczno-sanitarne i jakość wody na pływalniach. Za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny podmiot prowadzący działalność, zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1482).

Szczegółowe uregulowania dla pływalni zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016).

W rejestrze PPIS w Cieszynie ujętych jest **28 pływalni**, w tym 22 kryte, 3 odkryte oraz 3 mieszane (kryto-odkryte). W roku 2018 przedstawiciele PPIS pobrali wodę z **26 obiektów**.

Większa część z nadzorowanych pływalni jest zaopatrywana w wodę z sieci wodociągowej, jedynie 4 posiadają indywidualne źródło zasilania w wodę. Obiekty w większości wyposażone są w automatyczny proces uzdatniania i dezynfekcji wody. Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach, ponieważ woda na pływalniach i w wodnych urządzeniach rekreacyjnych nieodpowiadająca wymaganiom, może stanowić zagrożenie dla zdrowia. W związku z powyższym, pływalnie na terenie powiatu cieszyńskiego zostały objęte nadzorem PPIS w Cieszynie, jak również kontrolą wewnętrzną prowadzoną przez zarządców pływalni, zgodnie z ustalonym harmonogramem badań jakości wody, o którym mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016). Zarządcy byli zobligowani do przekazywania sprawozdań z badań do PPIS w Cieszynie.

Na podstawie zebranej dokumentacji, jak również urzędowej kontroli przedstawiciele PPIS, zostały wydane roczne oceny pływalni. W roku 2018 **do badań laboratoryjnych pobrano wodę z 26 pływalni. Łącznie pobrano 2220 próbek**. Wodę pobierano z 54 niecek basenowych, 51 systemów cyrkulacji oraz z 33 natrysków zlokalizowanych na terenie pływalni.

Zakres badań odpowiadał wytycznym zamieszczonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016). Dokonywano oznaczeń następujących parametrów mikrobiologicznych: *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody, bakterii *Legionella sp.* (w nieckach, których temperatura wody wynosi powyżej 30°C) oraz gronkowce koagulazo-dodatnie (dla niecek udostępnianych dla niemowląt i małych dzieci do lat 3), jak również parametrów fizykochemicznych: mętność, chloroform, Σ THM (suma Thrihalometanów), azotany, utlenialność, chlor wolny, chlor związany, potencjał redox, odczyn pH oraz temperaturę.

Pod względem **mikrobiologicznym** kwestionowano **180 próbek wody**, w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody, liczby bakterii *Pseudomonas aeruginosa*, bakterii *Legionella sp.*

Pod względem **fizykochemicznym** kwestionowano **1340 próbek wody**, w tym odnotowano przekroczenia następujących parametrów: chloru związanego, chloru wolnego, potencjału redox, utlenialności, chloroformu, mętności, odczynu pH, Σ THM, azotanów. Po otrzymaniu z laboratorium informacji o złej jakości wody, zarządca pływalni był niezwłocznie informowany o kwestionowanej jakości wody. Przekazane informacje obejmowały pouczenie o obowiązku zarządcy pływalni, utrzymywania jej w należytych stanie sanitarno-higienicznym, w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Zarządcy obiektów przeprowadzali działania, w celu zapewnienia właściwej jakości wody basenowej, po czym zwykle przeprowadzali powtórne badanie wody w ramach własnej kontroli wewnętrznej i przedstawiali do PPIS niekwestionowane wyniki tych badań. W niektórych przypadkach właściciele pływalni decydowali się na zamknięcie obiektu do czasu uzyskania wyniku wskazującego na właściwą jakość wody basenowej. PPIS w Cieszynie wydał **15** decyzji administracyjnych nakazujących wyłączenie z użytkowania niecek basenowych oraz doprowadzenie jakości wody na pływalni do wymogów Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016).

W sezonie letnim **do badań laboratoryjnych pobrano wodę z 3 pływalni odkrytych oraz 3 odkrytych, stanowiących część pływalni mieszanych (łącznie 173 próbki).** Dokonano oznaczeń parametrów w wodzie pobranej z 16 niecek basenowych, z 9 systemów cyrkulacji wody oraz z 4 natrysków.

Pod względem mikrobiologicznym kwestionowano 7 próbek wody. Odnotowano zbyt wysoką liczebność bakterii *Legionella* sp., jak również przekroczenie parametru ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody.

Pod względem fizykochemicznym kwestionowano 127 próbek wody, w tym odnotowano przekroczenia następujących parametrów: chloru wolnego, potencjału redox, chloroform, chloru związanego, utlenialności, mętności, Σ THM. Każdorazowo po otrzymaniu informacji o przekroczeniu, PPIS w Cieszynie informował pisemnie zarządcę pływalni o zaistniałym fakcie, zobowiązując stronę do podjęcia stosownych działań oraz do przekazania do PPIS w Cieszynie informacji o przeprowadzonych działaniach naprawczych oraz powtórnych wynikach badań. Jak już wspomniano wyżej na podstawie zebranej dokumentacji, PPIS w Cieszynie wydał **oceny roczne pływalni.** W sumie **pozytywnie** oceniono **24 obiekty.** W przypadku jednej pływalni tj.: Mazowsze Medi SPA wystawiono negatywną ocenę, ponieważ jakość wody w tej pływalni mogła negatywnie wpłynąć na zdrowie ludzkie.

Kąpieliska

W 2018 r. po raz pierwszy zostało utworzone kąpielisko w powiecie cieszyńskim, którego organizatorem był Gminny Ośrodek Kultury w Zebrzydowicach. Zlokalizowane zostało na Stawie „Młyńszczok” w Zebrzydowicach.

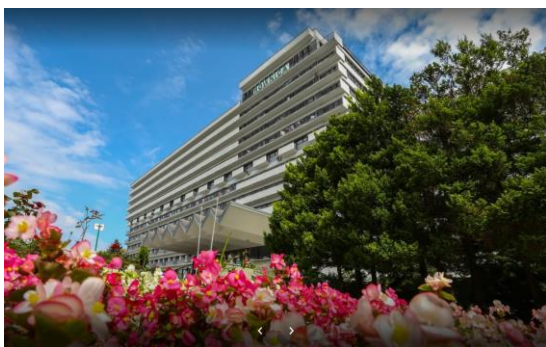

W trakcie sezonu, na podstawie wyników badań (przeprowadzonych przez organizatora w ramach kontroli wewnętrznej, jak również przez PPIS w Cieszynie tuż przed rozpoczęciem sezonu) PPIS w Cieszynie wydał łącznie **5 ocen jakości wody** do kąpiel. Na początku sezonu do PPIS w Cieszynie wpływały niekwestionowane wyniki badań wody, które upoważniały PPIS do wydawania pozytywnych ocen o przydatności wody do kąpiel. Natomiast od 06.08.2018 r. z uwagi na obecność sinic w kąpielisku, PPIS wydał ocenę o nieprzydatności wody do kąpiel. Taka sytuacja utrzymała się do końca sezonu.

W trakcie sezonu kąpielowego do PPIS w Cieszynie nie wpłynęła żadna skarga dotycząca jakości wody w kąpielisku.

Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie higieny komunalnej

Zakłady lecznicze

Na szczególną uwagę wśród obiektów użyteczności publicznej zasługują zakłady lecznicze, w których mieszkańcy powiatu oraz kuracjusze z całej Polski uzyskują poprawę zdrowia. Na terenie powiatu działalność leczniczą w 2018 roku prowadziło **137** podmiotów leczniczych

w zakładach **stacjonarnych (szpitale, sanatoria, zakłady opiekuńczo-lecznicze, rehabilitacyjne) i ambulatoryjnych (przychodnie, poradnie, zakłady rehabilitacyjne, opieka pielęgniarska domowa, laboratoria)**. Działalność prowadzona była w 161 obiektach oraz w 28 obiektach podmiotów spoza powiatu cieszyńskiego. W zakresie praktyk zawodowych (lekarskich, pielęgniarskich i położnych) działalność prowadzona była w **162** gabinetach.

W 2018 r. nadzorowano **7 szpitali** w tym 1 uzdrowski (w skład którego wchodzi Sanatorium i Szpital Uzdrowski „RÓWNICA” oraz 3 sanatoria uzdrowskie).

W omawianym okresie skontrolowano wszystkie szpitale wraz ze specjalistyczną opieką ambulatoryjną, przeprowadzając **39** kontroli. W czasie przeprowadzanych kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego, w szczególności postępowania administracyjnego i wydano **6 decyzji** nakazowych dotyczących 4 obiektów. Nakazy decyzji dotyczyły poprawy stanu technicznego pomieszczeń (ścian i sufitów, posadzek oraz kabin natryskowych w łazienkach przy salach chorych)

Za nieprawidłowy stan porządkowy, brak bieżącej czystości w **2 szpitalach** i **1 sanatorium** (wchodzącym w skład szpitala uzdrowskiego) nałożono **3 mandaty** karne na kwotę **400 zł**. Kontrole sprawdzające potwierdziły usunięcie nieprawidłowości.

W szpitalach, w ramach działań kontrolnych zwracano szczególną uwagę na prowadzoną gospodarkę odpadami medycznymi (zakaźnymi i innymi) oraz komunalnymi, stwierdzając, że prowadzona była ona zgodnie z procedurami i instrukcjami opracowanymi na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych.

W ramach profilaktyki zachorowań na **legionellozę**, do badań laboratoryjnych w kierunku *Legionella sp.* pobrano **36 próbek ciepłej wody użytkowej** w szpitalach, również w Szpitalu Śląskim w Cieszynie, nadzorowanym przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. **Kwestionowano 6 próbek, w 3 obiektach.** Po stwierdzeniu obecności bakterii *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody, PPIS w Cieszynie wszczął postępowania administracyjne, strony podejmowały działania naprawcze, po zakończeniu których przeprowadzono powtórne badania. We wszystkich szpitalach przeprowadzone działania doprowadziły do wyeliminowania lub obniżenia ilości bakterii *Legionella sp.*, co potwierdziły badania laboratoryjne.

Opieka nad osobami starszymi i przewlekle chorymi, podobnie jak w ubiegłym roku prowadzona była w **4 zakładach opiekuńczo leczniczych**. W ramach opieki pensjonariusze mieli zapewnione leczenie oraz rehabilitację, mającą na celu poprawę kondycji fizycznej jak i psychicznej. W ramach sprawowanego nadzoru nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno zakresie porządkowym jak i technicznym. W 2018 r. w 2 zakładach pobrano próbki wody w kierunku *Legionella sp.*, żadnej z nich nie kwestionowano. Na terenie powiatu cieszyńskiego, **działalność sanatoryjną** prowadzi 7 podmiotów (**8 sanatoriów**), w których leczenie rehabilitacyjne prowadzone było w ramach umów z NFZ lub ZUS, a także dla osób prywatnych. W ramach prowadzonego nadzoru skontrolowano wszystkie, przeprowadzono **24 kontrole**.

W **2 obiektach** stwierdzono nieprawidłowości, dotyczące niewłaściwego stanu technicznego, w związku z czym wszczęto wobec nich postępowania administracyjne. Wydano **4 decyzje** na ich poprawę, w tym 3 na jeden obiekt oraz 1 decyzję prolongującą termin wykonania nakazów.

Decyzje dotyczyły malowania ścian i sufitów: w ciągach komunikacyjnych, pokojach kuracjuszy, sali gimnastycznej, ustępie ogólnodostępnym i składziku porządkowym. Nakazy 1 decyzji zostały wykonane w terminie, natomiast trzech pozostałych termin wykonania upłynął 31.12.2018 r., kontrole sprawdzające zostaną przeprowadzone w styczniu 2019 r. Kontrole sprawdzające potwierdziły usunięcie zaniedbań porządkowych.

W **4 sanatoriach** pobrano próbki ciepłej wody użytkowej do badań laboratoryjnych, w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* **Kwestionowano 14 próbek w 2 sanatoriach**, w jednym z nich aż 12 próbek (pomimo podejmowanych przez przedsiębiorcę działań naprawczych), dopiero po długotrwałych działaniach, wyeliminowano skażenie instalacji ciepłej wody bakteriami *Legionella sp.*

Działalność **ambulatoryjnej opieki medycznej** na terenie powiatu prowadzona była w **149** obiektach. Są to poradnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, poradnie specjalistyczne, rehabilitacja ambulatoryjna, laboratoria diagnostyczne, zakłady diagnostyczne, opieka pielęgniarska długoterminowa domowa oraz filie podmiotów spoza powiatu cieszyńskiego. W obiektach tych przeprowadzono **147 kontroli**. Wydano **5 decyzji** na stwierdzone nieprawidłowości dot. gospodarki odpadami medycznymi (w tym 2 decyzje na filie zakładów spoza powiatu). Pod względem higieniczno-sanitarnym nie stwierdzano nieprawidłowości. W 1 zakładzie wydano decyzję nakazującą poprawę stanu technicznego ścian i posadzek w gabinetach rehabilitacyjnych.

Kolejną grupą nadzorowanych podmiotów leczniczych są **indywidualne i specjalistyczne praktyki lekarskie oraz indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych**. Na terenie powiatu działały **162** takie podmioty, **skontrolowano 60**. W większości są to praktyki lekarskie specjalistyczne i stomatologiczne. W czasie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości. Sterylizacja sprzętu wielorazowego w gabinetach zabiegowych prowadzona była w miejscu wykonywania działalności, procesy sterylizacji kontrolowane były testami chemicznymi i biologicznymi. W związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi, w 2018 roku szczególny nacisk w kontrolowanych podmiotach prowadzących działalność leczniczą kładziono na prowadzenie gospodarki odpadami medycznymi. Wszystkie podmioty miały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na ich zbieranie i transport. Odpady medyczne poza kilkoma wyjątkami zbierane i magazynowane były prawidłowo, przestrzegano opracowanych procedur postępowania. Odpady medyczne były utylizowane termicznie, co dokumentowano w kartach przekazania odpadów.

We wszystkich zakładach zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy, środki myjące, i dezynfekcyjne było wystarczające. W ambulatoryjnych zakładach leczniczych w użyciu był tylko sprzęt jednorazowy oraz bielizna jednorazowa; natomiast zakłady stacjonarne miały wydzielone magazyny bielizny czystej i brudnej, bielizna prana była w pralniach zewnętrznych z barierą higieniczną. Wyniki przeprowadzonych w 2018 r. kontroli zakładów świadczących usługi medyczne na terenie nadzorowanym przez PPIS w Cieszynie potwierdzają, że tak jak w poprzednich latach, zwiększa i unowocześnia się baza tych obiektów, co zapewnia łatwiejszy dostęp do świadczeń specjalistycznych i ma pozytywny wpływ na zachowanie zdrowia mieszkańców powiatu.

Obiekty użyteczności publicznej

Ważnym aspektem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kontrola stanu sanitarnohigienicznego różnorodnych obiektów użyteczności publicznej, z których korzystają mieszkańcy powiatu, a także kuracjusze i turyści. W 2018 r. nadzorowano **1419** takich obiektów, wśród nich: hotele i inne obiekty noclegowe, podmioty lecznicze, gabinety

lecznicze, domy pomocy społecznej, zakłady usługowe (tryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, pralnie), pływalnie i baseny (sezonowe, kryte oraz parki wodne), szalety publiczne, obiekty rekreacyjne i sportowe oraz wiele innych. Liczba ta w stosunku do roku 2017 zwiększyła się o 17 obiektów. Nadal pod nadzorem PPIS w Cieszynie jest **9 domów pomocy społecznej i 6** placówek zapewniających całodobową opiekę, **skontrolowano 4**. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i oceniono je jako dobre pod względem sanitarno – higienicznym.

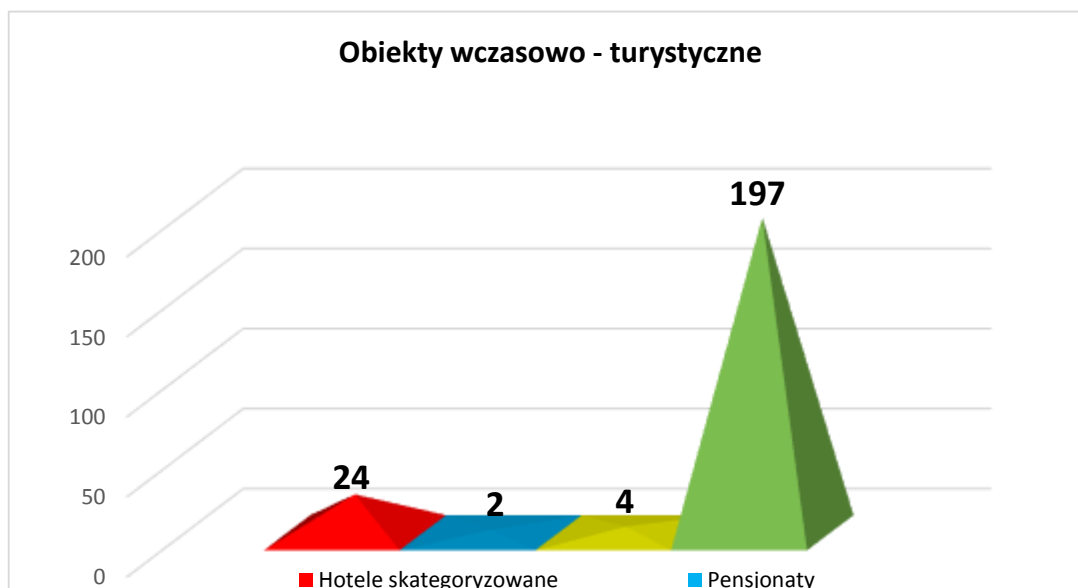
W powiecie cieszyńskim znajdują się również 4 domy pomocy społecznej, których organem założycielskim jest Starostwo Powiatowe, obiekty te są nadzorowane przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Państwowego Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie nadzorował tylko jakość ciepłej wody użytkowej.

W zakresie nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej w instalacjach, pobrano **39** próbek wody w kierunku bakterii *Legionella sp.* **Kwestionowano 4** próbki. W wyniku podjętych działań naprawczych, polegających na przegrzewaniu ciepłej wody do maksymalnie najwyższej temperatury, uzyskano obniżenie ich ilości do wymagań rozporządzenia. Badania powtórne nie wykazały skażenia sieci bakteriami *Legionella sp.*

Obiekty wczasowo-turystyczne to obiekty w przeważającej większości prowadzące

całoroczną działalność, dlatego też znajdują się pod szczególnym nadzorem sanitarnym PPIS. W rejestrze PPIS znajduje się **227** takich obiektów, skontrolowano **69**, przeprowadzając **79** kontroli sanitarnych. Obiekty te cechuje różnorodność standardów oferowanych usług.

Do innych obiektów noclegowych wliczono: hotele bez kategoryzacji, domy wczasowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, zajazdy, gościńce, pensjonaty nieskategoryzowane, pokoje gościnne, schroniska bez kategoryzacji, gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe oraz ośrodki campingowe.

Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego obiektów tj.: utrzymanie czystości i porządku w obiektach i ich otoczeniu, właściwa dezynfekcja pomieszczeń, czystość pościeli, urządzeń i sprzętów a także dostępność środków higienicznych, czystościowych, zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi, bezpieczne usuwanie odpadów oraz przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

W jednym hotelu oraz czterech obiektach świadczących usługi noclegowe, stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego obiektów, w związku z czym wszczęto wobec nich postępowania administracyjne. Wydano 7 decyzji dotyczących części noclegowej, w tym dwukrotnie dla tych samych obiektów. W jednym obiekcie za zły stan porządkowy nałożono mandat karny o wartości 200 zł, wydano zalecenia usunięcia uchybień. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń. W obiektach przestrzegano zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Stan higieniczno-sanitarny pozostałych skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

W 2018 r. w zakresie **nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej** w instalacjach, pobrano **66** próbek wody w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.*, z czego kwestionowano **22** próbki. W wyniku podjętych działań naprawczych, polegających na przegrzewaniu ciepłej wody do maksymalnie najwyższej temperatury, uzyskano obniżenie ich ilości do wymagań rozporządzenia. Badania, po przeprowadzonych kilkakrotnie działaniach naprawczych, nie wykazały skażenia sieci bakteriami *Legionella sp.*

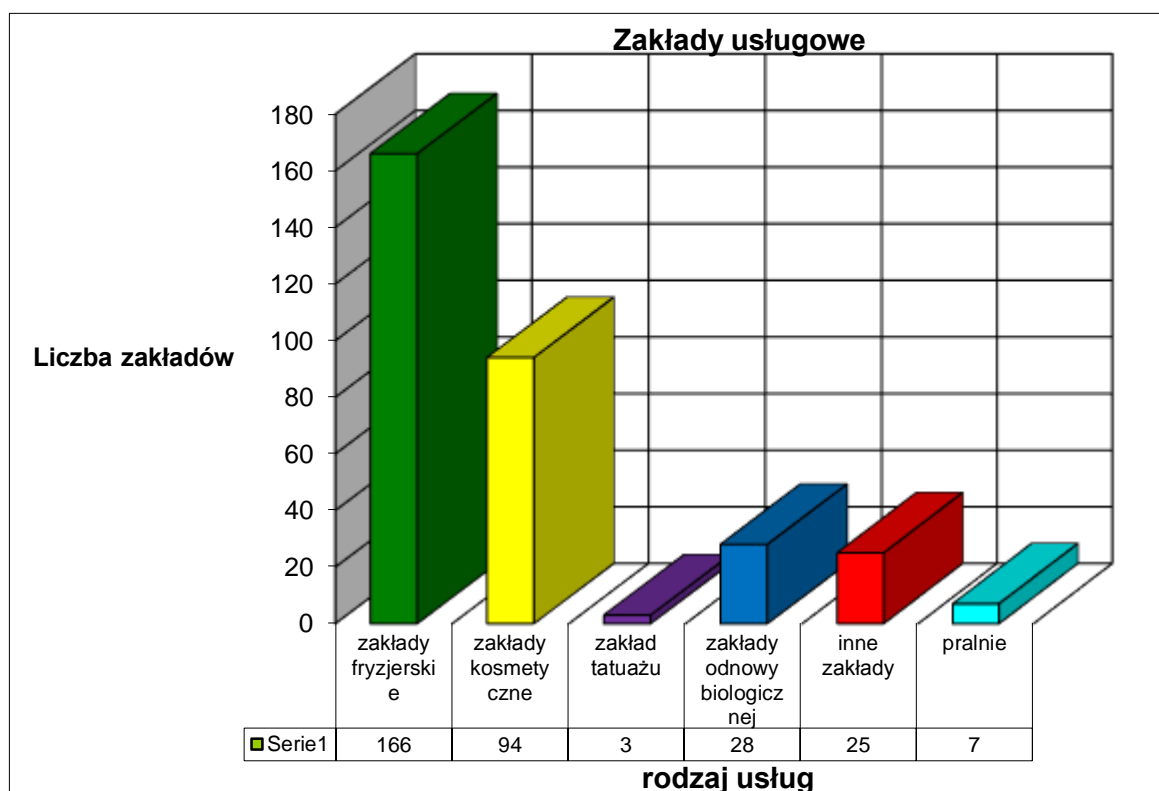
Nadzorowano także **68 obiektów rekreacyjnych** do których wliczono: parki, amfiteatry, kina, teatr, ośrodki kultury, place zabaw dla dzieci, stadiony, korty tenisowe, baseny, przystań kajakową, ośrodek sportów wodnych, pijalnię, skocznię i wyciąg narciarski.

Skontrolowano ogółem **39** obiektów, przeprowadzając **40** kontroli sanitarnych. Skontrolowane obiekty **oceniono pod względem higienicznosanitarnym jako dobre.**

Wśród mieszkańców i turystów obiekty te cieszą się dużą popularnością i spełniają właściwe standardy techniczno-sanitarne.

W jednym obiekcie stwierdzono uchybienia techniczne w związku z czym wszczęto postępowania administracyjne, skutkujące wydaniem decyzji nakazowej. Nieprawidłowości usunięto w terminie i obiekt w pełni zasłużył na pozytywną ocenę roczną.

W 2018 r. skontrolowano **70** z **323** będących w rejestrze PPIS **zakładów usługowych**: fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu oraz pralni.

Zakres świadczonych usług jest bardzo zróżnicowany od niewielkich obiektów obsługiwanych przez jedną osobę, poprzez siłownię, gabinety masażu, sale ćwiczeń, po hotelowe SPA. Powoduje to, iż obiekty w tej grupie charakteryzują się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym. Konkurencja na rynku usług powoduje, iż stan sanitarno-techniczny tych obiektów poprawia się. Obiekty nowopowstające to zakłady nowoczesne, estetycznie urządzone i dobrze wyposażone.

Priorytetowym działaniem PPIS w 2018 r. była realizacja zadań zawartych w ustawie z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017r. poz. 2111), która weszła w życie z dniem 16 lutego 2018r. Na terenie działania PPIS w Cieszynie w ewidencji znajduje się **14** takich obiektów, z tego 4 obiekty świadczące wyłącznie usługi solaryjne. Pozostałe to obiekty fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne przy których znajdują się kabiny do opalania. **Skontrolowano 7 obiektów.** Podczas kontroli nie stwierdzono sytuacji udostępniania solarium małoletnim oraz reklamy i promocji usług w zakresie udostępniania solarium. Skontrolowane obiekty posiadały umieszczoną, czytelną i widoczną informację o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium. **W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień.**

Nadal ze szczególną uwagą traktowane są zakłady, w których wykonuje się **zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek**, aby zachowywane były istotne elementy higieny. W zakładach kosmetycznych i tatuażu zapewniane są właściwe warunki dezynfekcji sprzętu, narzędzi i urządzeń. Wzrasta także liczba przedsiębiorców wyposażających gabinety w autoklawy, jak też stosujących wyłącznie narzędzia jednorazowego użytku. Wdrożone i stosowane są procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na ich odbiór i transport. Obserwuje się, iż coraz częściej podmioty rezygnują ze stosowania bielizny wielokrotnego użytku na rzecz bielizny jednorazowej. Obiekty te zaopatrzone są w wystarczającą ilość środków higieny, środków do utrzymania czystości oraz dezynfekcyjnych. **Wszystkie skontrolowane obiekty oceniono jako dobre pod względem sanitarno-higienicznym.**

Ustępy publiczne oraz toalety ogólnodostępne. W ewidencji znajduje się **20** ustępów publicznych oraz **9** toalet ogólnodostępnych czyli takich, które zlokalizowane są w budynkach użyteczności publicznej. Są to obiekty, dla których niezwykle istotnym jest zachowanie właściwego stanu higieniczno-sanitarnego, dlatego też podlegają wzmożonym kontrolom sanitarnym. W 2018 r. skontrolowano **25 obiektów**, przeprowadzając **26 kontroli sanitarnych.**

W czasie tych kontroli tylko w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości techniczne w związku z czym wszczęto postępowania administracyjne skutkujące wydaniem decyzji nakazowej. Nieprawidłowości usunięto w terminie i obiekt uzyskał dobrą ocenę roczną. Stan sanitarno-higieniczny pozostałych obiektów nie budził zastrzeżeń. Ustępy zaopatrzone były w wystarczającą ilość środków higieny, środków do utrzymania czystości i środków dezynfekcyjnych. Ustępy sprzątane są wielokrotnie w ciągu doby, co potwierdzają odpowiednie zapisy w dokumentacji. Ustępy typu TOI - TOI na terenie naszego regionu posiadają sprawny i skuteczny sposób serwisowania.

PPIS nadzoruje także **224 inne obiekty użyteczności publicznej**, w tym m.in. apteki, noclegownie, targowiska, parkingi, stacje paliw, zakład karny, domy przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, cmentarze. Skontrolowano **28** obiektów. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty prowadzą prawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi, zachowana jest bieżąca czystość. Wszystkie skontrolowane obiekty pod względem sanitarno-higienicznym oceniono jako dobre.

Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej w powiecie cieszyńskim nie wykazał w 2018 r. istotnych zagrożeń dla zdrowia ludzi. Na przestrzeni kilku lat nadal obserwuje się utrzymanie stanu sanitarno-porządkowego oraz sanitarno-technicznego kontrolowanych obiektów użyteczności publicznej na dobrym poziomie. Obiekty te poza nielicznymi wyjątkami są zadbane a otoczenie wokół nich jest stale upiększane i modernizowane. Sukcesywne podwyższanie standardu poprzez remonty, wymianę wyposażenia, to obecnie norma w funkcjonujących obiektach.

Pozytywnym zjawiskiem jest zmiana wizerunku miast i gmin, które wykazują większą dbałość o utrzymanie porządku jak i estetykę. Dla dzieci jak i dla osób dorosłych zapewniono wiele atrakcji w plenerze takich jak: imprezy organizowane w amfiteatrach, place zabaw, siłownie, ścieżki rowerowe, trasy narciarskie biegowe i zjazdowe, trasy do nordic walkingu, które cieszą się dużą popularnością wśród użytkowników.

W 2018 r. nadzorowany teren pod względem sanitarnohigienicznym został oceniony jako dobry

Stan sanitarny zakładów pracy

Oceniając bezpieczeństwo sanitarne w powiecie nie można pominąć zagadnień dotyczących środowiska pracy, w tym:

- warunków zdrowotnych,
- przestrzegania przez producentów, dystrybutorów i stosujących chemikalia wymogów określonych przepisami prawa,
- postępowań w sprawach chorób zawodowych.

PPIS w Cieszynie obejmuje swoim nadzorem **538** zakładów pracy, w których zatrudnionych jest ok. **19,8** tys. pracowników. W stosunku do ubiegłego roku liczba nadzorowanych zakładów nie zmieniła się, natomiast ilość zatrudnionych w nich pracowników uległa zwiększeniu.

Większość zakładów pracy będących w ewidencji PSSE w Cieszynie stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 50 pracowników - głównie prywatni przedsiębiorcy prowadzący własną działalność gospodarczą, o zasięgu lokalnym.

W powiecie cieszyńskim niezmiennie przeważają zakłady należące do sektora gospodarki - „przetwórstwo przemysłowe”, zatrudniające największą liczbę pracowników. Znaczącą grupę, stanowią również zakłady należące do sekcji „handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, w tym motocykli”, a także „budownictwa”. W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła liczba zatrudnionych pracowników w sekcji „opieki zdrowotnej i pomocy społecznej”. W 2018 r. zostało przeprowadzonych **50** kontroli, w **33** zakładach.

Wobec stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości wydano **28** decyzji administracyjnych zawierających **132** nakazy, które dotyczyły m.in.:

- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń pracy i higieniczno – sanitarnych,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące w środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- spełnienia wymagań w zakresie substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz substancji o działaniu rakotwórczym,
- spełnienia wymagań dotyczących szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

W warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych pracuje **1337** osób, w tym niezmiennie większość w narażeniu na hałas. Liczba osób narażonych na ponadnormatywne natężenia i stężenia czynników szkodliwych w środowisku pracy utrzymuje się w porównaniu do poprzedniego roku na podobnym poziomie, z nieznaczną tendencją zwykłą w obrębie narażenia na hałas i pyły. Kontynuując realizację wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, kontrolowano **zakłady sektora gospodarki ściekami i odpadami**. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące ich usunięcie.

Nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy,
- niewłaściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- braku stanowiskowych instrukcji bhp,
- braku oznakowania znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym,
- braku procedur bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
- braku rejestrów prac i pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,

- braku rejestrów: pracowników oraz prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku przekazania Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W powiecie cieszyńskim w **24** zakładach pracy pracownicy wykonując pracę mają kontakt z **czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi**. Wśród nich są firmy zajmujące się rozbiórką, usuwaniem bądź wywozem wyrobów azbestowo-cementowych, typu pokrycia dachowe i płyty elewacyjne. W 2018r. przeprowadzono **8** kontroli w zakresie narażenia pracowników na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W związku ze stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami wydano trzy decyzje administracyjne.

Uchybienia dotyczyły:

- braku rejestrów: pracowników oraz prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancją rakotwórczą,
- braku szkolenia okresowego dla pracowników narażonych na działanie czynnika rakotwórczego w zakresie ryzyka dla zdrowia wynikającego z oceny narażenia na działanie czynników rakotwórczych,
- nie przekazaniu Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

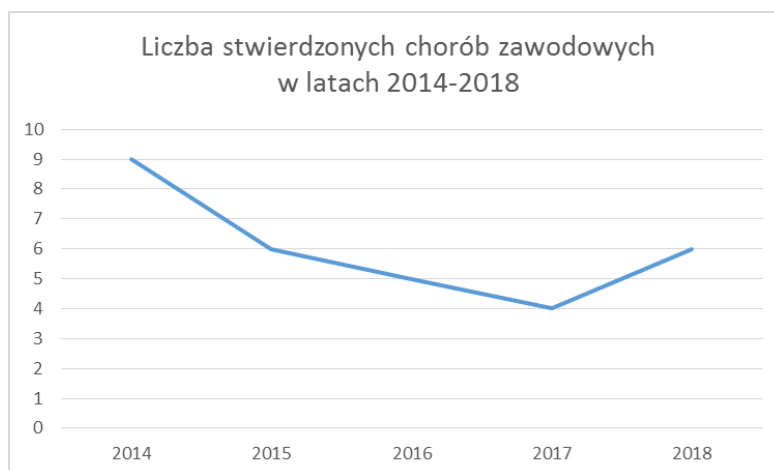
W 2018r. wydano **6 decyzji** o stwierdzeniu **choroby zawodowej**, dotyczących:

- przewlekłych chorób narządu głosu spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym,
- boreliozy, należącej do grupy chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw,

- zespołu cieśni w obrębie nadgarstka, należącego do grupy przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy,
- przewlekłego zapalenia okołostawowego barku, należącego do grupy przewlekłych chorób układu ruchu wywołanych sposobem wykonywania pracy,
- zespołu rowka nerwu łokciowego, należącego do grupy przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy.

Powyższe choroby zostały stwierdzone na stanowiskach pracy: nauczyciel, rolnik, pracownik montażu, pracownik myjni, operator koparki, operator maszyn drogowych.

Liczbę stwierdzonych chorób zawodowych na przełomie lat 2014 - 2018 przedstawia poniższy wykres.

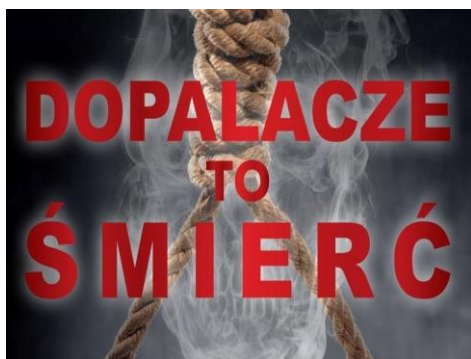

Wydano również 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej: astmy oskrzelowej, zespołu cieśni w obrębie nadgarstka, przewlekłych chorób narządu głosu spowodowanych nadmiernym wysiłkiem głosowym, zespołu rowka nerwu łokciowego.

Kontynuując nadzór nad podmiotami wprowadzającymi do obrotu oraz stosującymi w działalności zawodowej **substancje i mieszaniny niebezpieczne i stwarzające zagrożenie**, w 2018 r. przeprowadzono w tym zakresie 21 kontroli sanitarnych. W ewidencji PPIS w Cieszynie znajdują się **64** podmioty wprowadzające do obrotu powyższe chemikalia i **314** zakładów stosujących je w działalności zawodowej.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in. braku zapewnienia prawidłowego oznakowania i karty charakterystyki mieszaniny niebezpiecznej wprowadzanej do obrotu, braku prawidłowej klasyfikacji mieszaniny niebezpiecznej, braku prawidłowego identyfikatora produktu, braku uwzględnienia w instrukcjach bhp informacji z kart charakterystyk stosowanych mieszanin niebezpiecznych, braku procedur działania celem zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony pracowników w związku z obecnością w miejscu pracy czynnika chemicznego stwarzającego zagrożenie wypadku lub awarii, braku zapewnienia w magazynie instrukcji składowania chemikaliów.

W 2018r. w ramach nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **środków zastępczych, tzw. „dopalaczy”** kontynuowano współpracę z Komendą Powiatową Policji w Cieszynie oraz Prokuraturą Rejonową w Cieszynie. Ponadto współpracowano z dyrekcją Szpitala Śląskiego i Cieszyńskiego Pogotowia Ratunkowego w zakresie zgłaszania zatruc środkami zastępczymi. W 2018r. **zgłoszono 9 przypadków** podejrzeń zatruc, z czego 5 osób było hospitalizowanych w Szpitalu Śląskim.

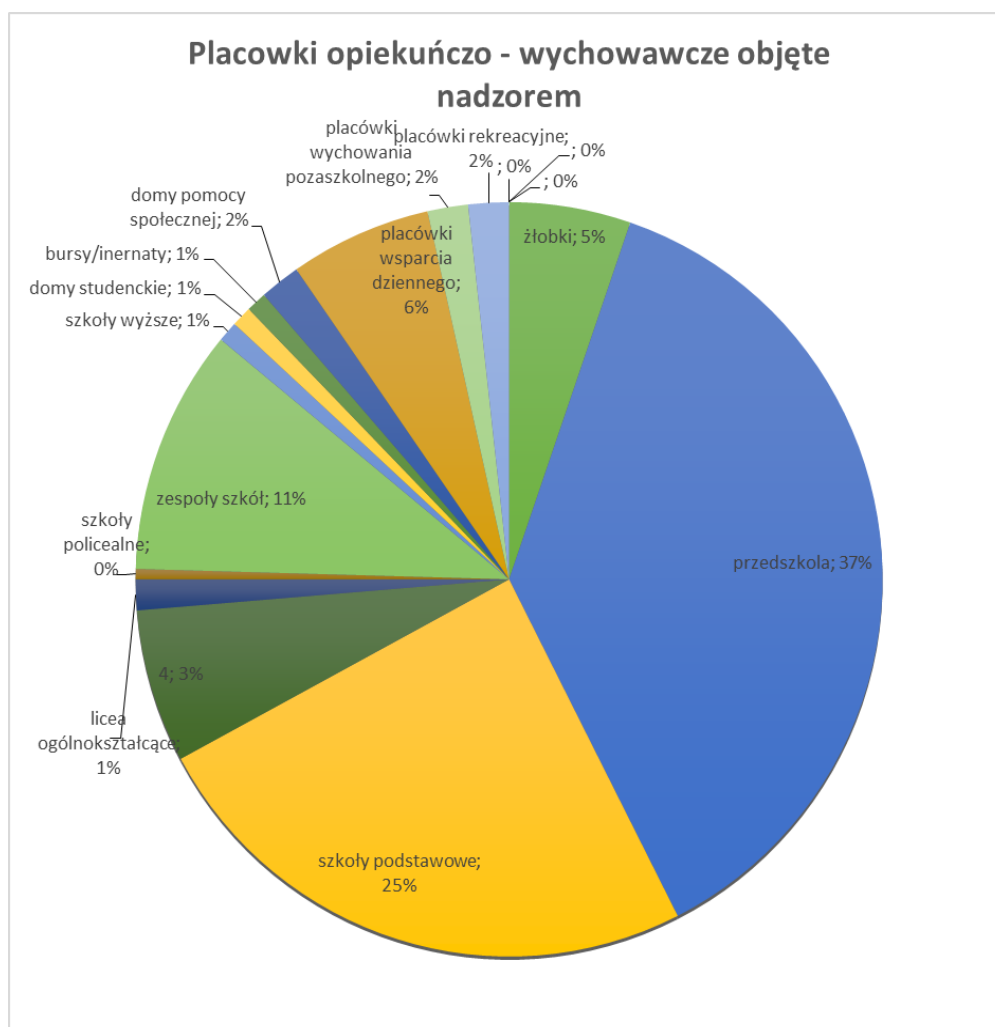
W ramach profilaktyki przeciwdziałania zagrożeniom dotyczącym środków zastępczych podjęto m.in. następujące działania:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie w jednej ze szkół powiatu cieszyńskiego (Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka) wygłosił wykład dot. szkodliwości substancji psychoaktywnych, skierowany do rodziców klas szóstych i siódmych pt. "O czym warto wiedzieć – zagrożenia", podczas którego zwrócił szczególną uwagę na ryzykowne zachowania młodzieży oraz podkreślił ważną rolę rozmów rodzica z dorastającym nastolatkiem,

- Dnia 27.05.2018r. odbyła się 18-ta edycja akcji plenerowej pt. „Czantoria dla Twojego zdrowia”, podczas której turystów zdobywających szczyt góry Czantorii zachęcano do prozdrowotnych zachowań m.in. poprzez prowadzenie rozmów, rozdawanie ulotek i broszur nt. profilaktyki uzależnień od narkotyków oraz dopalaczy. Dużym zainteresowaniem cieszył się m.in. slalom z narkogoglami, które ukazują niektóre efekty obecności substancji odurzających w organizmie,
- pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie współuczestniczyli w różnych akcjach organizowanych na terenie powiatu, udzielając porad w zakresie profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych, udostępniając ulotki oraz tzw. narkogogle ukazujące niektóre efekty obecności narkotyków w organizmie człowieka.

Bezpieczeństwo Dzieci i Młodzieży

Na przestrzeni całego 2018r. sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorowała **208** placówek stałych (w tym uczelnię wyższą).

W czasie wakacji letnich oraz zimowych na terenie powiatu cieszyńskiego zorganizowane były **564** turnusy wypoczynku dzieci i młodzieży, co w stosunku do roku 2017 stanowi wzrost o 8%. Przeprowadzono łącznie **302** kontrole sanitarne, w tym w 205 w placówkach szkolno-wychowawczych oraz 96 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w 12 placówkach. **Skontrolowano 11**, w których przebywało 461 dzieci (w roku 2017- 363). **Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.** Nie stwierdzono zaniedbań

sanitarно- technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe.

Przedszkola w 2018r na terenie powiatu objętych nadzorem było **97** placówek, 10 z nich funkcjonowało w zespołach szkolno-przedszkolnych. W porównaniu do ubiegłego roku **spadła** ilość wydanych decyzji administracyjnych (8). Nieprawidłowości dotyczyły głównie stanu technicznego w pomieszczeniach dydaktycznych, złego stanu technicznego mebli edukacyjnych, ergonomii. Nie stwierdzono

nieprawidłowości w zaopatrzeniu sanitariatów w ciepłą bieżącą wodę do mycia rąk oraz środki do utrzymania higieny. Kształtowanie prawidłowych nawyków higienicznych jest niezwykle istotne wśród dzieci w wieku przedszkolnym. Dlatego też ważnym jest stwarzanie dzieciom odpowiednich warunków do utrzymania higieny jamy ustnej.

W skontrolowanych placówkach w **94,4%** zapewniono warunki do mycia zębów. Przedszkola stwarzające dzieciom warunki do szczotkowania zębów zapewniają również miejsca do prawidłowego, higienicznego przechowywania szczoteczek wraz z kubkami, właściwego ich oznakowania, umożliwiającego rozpoznanie przez dziecko swoich przyborów.

Ponadto 5,5% skontrolowanych placówek zapewniało dzieciom również przybory do mycia zębów. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Nadal problem w przedszkolach jest zagęszczenie dzieci w salach, gdzie często w pomieszczeniu o małej powierzchni prowadzone są zajęcia dla maksymalnej liczby (tj. 25) dzieci. W wybranych placówkach przedszkolnych, wzorem lat ubiegłych, dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. **Pomiary** przeprowadzono w **20** przedszkolach, gdzie zmierzono **803** stanowiska pracy. Stwierdzono, że z nieprawidłowych stanowisk korzystało 77 dzieci w 5 placówkach. Meble najczęściej oznakowywano kolorami lub numerami zgodnymi z Polską Normą, stosowano też oznaczenia imienne. Uchybienia przy doborze stanowiska pracy dziecka spowodowane były nieprawidłowym zestawieniem kompletów stolików i krzeseł lub nieodpowiednim doбором stanowiska do wzrostu dziecka.

W roku 2018 na **164** placówki, w których funkcjonowały „Oddziały Zerowe”, będące w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie, skontrolowano w tym zakresie **130**, tj. **79,2%**. Stwierdzono, że w **82** placówkach tj. w 63,1%, funkcjonowały oddziały „zerowe”, do których łącznie uczęszczało 1756 sześciolatków.

Właściwą infrastrukturę i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez oddziały „zerowe” posiadało ogółem **70 placówek**, tj. 85,3% placówek funkcjonujących samodzielnie jak i w zespołach szkół. **Brak** odpowiedniej infrastruktury do funkcjonowania oddziałów „zerowych” stwierdzono w **12 placówkach**, tj. 14,6 %. Nieprawidłowości dotyczyły niedostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci w 7 placówkach – 8,5 %, zbyt małą powierzchnię sal w 3 placówkach, tj. 3,6%.

Szkoły

Najliczniejszą grupę nadzorowanych obiektów stałych stanowią szkoły. W 2018 roku skontrolowano **76 na 91**, tj. **83%** (2017r. - 89%, 2016 r. 92%) szkół wszystkich typów i stopni. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, termomodernizacje, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W ramach działalności pokontrolnej wydano **13 decyzji administracyjnych**, wystosowano **3 wystąpienia** do organów prowadzących placówki szkolne. Nieprawidłowości w placówkach szkolnych dotyczyły m. in. niewłaściwego stanu technicznego w pomieszczeniach sanitarnych, szatniach, salach dydaktycznych, korytarzach, klatkach schodowych, oświetlenia. W znacznym stopniu kontrolowane placówki spełniały wymogi higieniczno – sanitarne.

W kontrolowanych placówkach dokonano również **oceny usadowienia** uczniów w ławkach szkolnych zgodnie z zasadami ergonomii. Jest to istotny element środowiska szkolnego, mający wpływ na prawidłową postawę ciała ucznia, a tym samym na jego zdrowie. W 2018 roku dokonano analizy usadowienia dla **2897** uczniów w **33** placówkach. Liczne przypadki (17% badanych) użytkowania mebli szkolnych niezgodnie z zasadami ergonomii były spowodowane nieprawidłowym doбором mebli edukacyjnych do wzrostów dzieci, niewłaściwym zestawieniem mebli, brakiem odpowiednich zestawów mebli, brakiem ponownych pomiarów uczniów w II semestrze nauki, brakiem zaangażowania nauczycieli.

Na zdrowie psychiczne i dobre samopoczucie uczniów w środowisku szkolnym istotny wpływ ma prawidłowe **planowanie nauki i odpoczynku**. Przedmiotem kontroli było równomierne obciążenie uczniów obowiązkami w poszczególnych dniach tygodnia. Rozkłady zajęć lekcyjnych w 2018r oceniono w **47** oddziałach, w **6** szkołach.

Nieprawidłowości w tym zakresie odnotowano w **13 oddziałach, w 2 szkołach**, co stanowi **27,7 %** całości. Najczęściej niezgodności w tym zakresie spowodowane były trudnościami związanymi z dojazdami nauczycieli do kilku placówek (szczególnie w małych miejscowościach) oraz z koniecznością rozpoczęcia nauki w systemie zmianowym z uwagi na pozostanie w szkołach podstawowych początkowo tylko klas VII, a następnie też klas VIII. Każdorazowo podczas kontroli omawiano nieprawidłowości i wskazywano na konieczność wyeliminowania nieprawidłowości przy konstruowaniu kolejnych rozkładów zajęć lekcyjnych. Wystosowano również wystąpienia do organów prowadzących.

W roku 2018 w czasie trwania Akcji Edukacyjnej wraz z przedstawicielami Kuratorium Oświaty dokonano **pomiarów wagi ciała i ciężarów tornistrów**. Badaniu poddano dzieci i młodzież z pięciu szkół miejskich i jednej szkoły wiejskiej. Ogółem zważono **2019 uczniów oraz ich tornistry/plecaki, z czego normę 10 % przekroczyło 1301 uczniów, czyli 64,5%**. Natomiast wysoką, czyli **15% normę wagi dziecka, odnotowano w 409 przypadkach tj. w 21,3%** badanych uczniów.

Ponadto, wyniki badań przeanalizowano w dwóch przedziałach wiekowych (biorąc pod uwagę systemy nauki szkolnej) tj. klasy I-III, gdzie zajęcia dydaktyczne odbywają w jednej sali lekcyjnej oraz klasy IV-VIII, w których prowadzony jest najczęściej pracowniany system nauki. Spośród 677 przebadanych dzieci z klas młodszych 65% przekroczyło 10% wagi ciała, natomiast 15% normy - 11,6%.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. Oceniając szkoły w aspekcie warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono, że na **77** skontrolowanych w roku 2018 placówek szkolnych:

- 29 szkół posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem (37,6 %)
- 5 szkół posiadało szkolny zespół sportowy bez boiska (6,5 %)
- 3 szkoły posiadały salę gimnastyczną i salę zastępczą z boiskiem (3,8 %)

Ponadto w skontrolowanych placówkach stwierdzono, iż:

- 2 szkoły posiadały wyłącznie salę gimnastyczną (2,6 %)
- 3 szkoły posiadały wyłącznie zastępczą/rekreacyjną (3,8 %)
- 15 szkół posiadało salę gimnastyczną z boiskiem (19,5%)
- 18 szkół posiadało salę rekreacyjną/zastępczą z boiskiem (21,7%)

Ocenie poddano również **wyposażenie szkół w urządzenia i sprzęt sportowy**. Stwierdzono, iż w 12 placówkach (15,6%) uczniowie/studenci nie wykorzystywali urządzeń natryskowych w ogóle, a w 9 przypadkach (11,6%) natryski używane były tylko po dodatkowych zajęciach sportowych. Nie stwierdzono w placówkach natrysków nieczynnych. Tylko w 14 szkołach (18,1%) uczniowie korzystali z nich sporadycznie. Przyczyną takiego stanu są zbyt krótkie przerwy międzylekcyjne, zbyt mała ilość kabin natryskowych w stosunku do ilości dzieci w grupach oraz opór rodziców, szczególnie w oddziałach szkoły podstawowej.

Szkoły, które nie posiadają wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, organizują zajęcia w obiektach sportowych, takich jak hala sportowa, basen czy boiska sportowe miejscowych klubów sportowych lub bazy w innych szkołach bądź ośrodkach.

Z hal sportowych korzystało 8 placówek, z basenu 21, z boisk sportowych/stadionów 10, a z sali gimnastycznej 6, siłowni 1 szkoła. Ocenie poddano również wyposażenie szkół w urządzenia i sprzęt sportowy. Kontrole w tym zakresie nie wykazywały znaczących nieprawidłowości, uchybień.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty, szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z **gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej**. Analogicznie do lat ubiegłych dokonano oceny warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na spełnienie wymogów dotyczących zapewnienia ciepłej i zimnej bieżącej wody, środków do utrzymania higieny rąk oraz stanu technicznego pomieszczeń. Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej **posiada 58,9 % szkół**, w 12 placówkach (26,1%) zapewniona jest w pomieszczeniach zastępczych, zaś w 7 przypadkach (11%) opieka pielęgniarska realizowana jest poza szkołą. Część szkół skorzystała z rządowego programu dotyczącego dotacji na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej. **Nadal**, jak deklarują dyrektorzy szkół, **problemem jest niewystarczająca ilość godzin pracy pielęgniarki/higienistki szkolnej** na przestrzeni tygodnia w stosunku do potrzeb. Coraz częściej placówki mają trudności z pozyskaniem do opieki medycznej nad uczniami pielęgniarek, co powoduje że uczniowie muszą korzystać z opieki tylko w miejscowym Zakładzie Opieki Zdrowotnej.

Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia, podczas kontroli zwracano uwagę na **warunki mikroklimatyczne** w pomieszczeniach dydaktycznych. W większości skontrolowanych szkół nie stwierdzono nadmiernego zagęszczenia w salach lekcyjnych dzieci młodszych, z uwagi na konieczność podziału oddziałów przy liczbie większej niż 25 w klasach I-III. Nadal problem można zaobserwować w starszych klasach szkół podstawowych czy klasach gimnazjalnych. W związku z sukcesywną termomodernizacją budynków przedszkolnych i szkolnych oraz innych obiektów, związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, jak również centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek, mikroklimat pomieszczeń w tym dydaktycznych uległ nieznacznej poprawie. W pomieszczeniach dydaktycznych utrzymywana była właściwa temperatura.

Wentylacja pomieszczeń w **znacznej części** placówek była **prawidłowa**, co potwierdzały przedstawiane w trakcie kontroli protokoły z corocznych badań skuteczności działania wentylacyjnych przewodów kominowych. Jednak w części placówek po przeprowadzonej wymianie okien przy braku przewodów kominowych/wentylacyjnych pojawił się problem z prawidłową wymianą powietrza.

Niepokojącym zjawiskiem jest ograniczenie wietrzenia sal dydaktycznych, zdarza się, że cała lekcja prowadzona jest w pomieszczeniu, które nie było wietrzone nie tylko w trakcie lekcji, ale i w czasie przerw. W takiej sytuacji w trakcie kontroli prowadzono rozmowy z dyrektorami placówek, nauczycielami oraz uczniami na temat szkodliwości zużytego powietrza/ zbyt dużej emisji CO₂. Wydawane są również zalecenia dotyczące wietrzenia pracowni lekcyjnych.

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości **pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych** w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określał, szczegółowo sposobu realizacji zadania, placówki przeważnie wybierały najbardziej dla siebie optymalny wariant (szafki, półki dla każdego ucznia w klasie, szafki w klasie dla dzieci młodszych, a szafki w szatni dla dzieci starszych).

Mając na uwadze zapewnienie potrzeb biologicznych oraz prawidłowy rozwój fizyczny jak i umysłowy młodego pokolenia również w 2018 roku poddano ocenie **możliwości korzystania z żywienia** uczniów w szkołach wszystkich typów. Wydawanie ciepłych posiłków (przygotowywanych na miejscu) prowadzone było w **49** skontrolowanych placówkach tj. w 75,3% skontrolowanych szkół, natomiast dostarczanych w formie cateringu w 12 placówkach, tj. w 18,4%. Cztery placówki (6,1%) nie zapewniały uczniom dostępu do ciepłych posiłków. **Z obiadów** (pełnych i jednodaniowych) łącznie skorzystało **10112** uczniów, w tym 574 uczniów z posiłków dofinansowanych. W trakcie kontroli ustalono, że w **80%** skontrolowanych szkół zapewniono uczniom możliwość **wypicia ciepłego napoju** (herbaty, mleka), a **większość placówek** gwarantuje uczniom dostępność **wody do picia**. Na **aprobatę** zasługuje pojawiająca się w niektórych szkołach (5) **organizacja drugich śniadań** na terenie placówki. W trakcie pobytu w szkole, z tej formy skorzystało **314** uczniów. **Pozytywnym zjawiskiem** jest również realizowanie w szkołach programów „**owoce i warzywa w szkole**”, „**szklanka mleka**” dofinansowanych przez Agencję Rynku Rolnego ze środków UE.

Kontrolami sanitarnymi poza żłobkami, przedszkolami i szkołami objęte są także placówki: **z pobytem stałym i czasowym, wsparcia dziennego, wychowania pozaszkolnego oraz rekreacyjne**. Nadzorem objętych jest **29** jednostek, z czego 12 zostało skontrolowanych. W placówkach działalności pozaszkolnej nie stwierdzono znaczących uchybień techniczno - sanitarnych. Tylko w jednym przypadku nałożono mandat karny oraz wydano decyzję administracyjną, dotyczącą nieprawidłowości w zakresie niewłaściwych bieżących warunków sanitarnych oraz złego stanu technicznego. Wychowankom i uczestnikom zajęć zapewniono pełen dostęp do węzłów sanitarnych oraz środki higieny osobistej. W obiektach w ramach potrzeb prowadzone są modernizacje, niezbędne remonty oraz prace konserwatorskie. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny większości placówek jest prawidłowy.

Specyficzne położenie geograficzne powiatu cieszyńskiego związane jest organizacją wielu miejsc **wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży** z całej Polski. W roku 2018 do bazy Ministerstwa Edukacji Narodowej na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie zostały zgłoszone **564** turnusy, w tym **339** turnusów dotyczących wypoczynku letniego i **225** turnusów wypoczynku zimowego. W trakcie trwającego wypoczynku **letniego**, na którym przebywało **14394** uczestników, przeprowadzono **61** kontroli. W 3 przypadkach nie zapewniono właściwych warunków sanitarno-higienicznych i w związku z tym nałożono na organizatorów mandaty karne. Podczas trwającego wypoczynku **zimowego**, z którego korzystało **8167** uczestników, skontrolowano **35** turnusów, nie stwierdzono zaniedbań w zakresie warunków sanitarno-higienicznych. **W roku 2018 nie wydano decyzji o zamknięciu całości lub części obiektu, w którym odbywał się wypoczynek dzieci i młodzieży.** Zajęcia feryjne w miejscu zamieszkania wzorem lat ubiegłych zorganizowane były przez placówki oświatowe lub ośrodki wsparcia dziennego. Dla dzieci i młodzieży organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, wyjścia na basen i wycieczek wyjazdowych poza miasto.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Zapobiegawczy nadzór sanitarny, w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej, spełnia specyficzną rolę polegającą na wykonywaniu zadań o charakterze profilaktycznym związanym między innymi z ochroną zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Zadania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania

i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Przy uzgadnianiu planowanych przedsięwzięć zwraca się uwagę na to, czy zapewniono bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników projektowanych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty.

Działalność opiniodawcza i nadzorowa dotyczyła zagadnień związanych z realizacją obiektów budowlanych w zakresie kontroli wymagań sanitarno-higienicznych dla obszarów dotyczących:

- planowania przestrzennego na poziomie miast i gmin (etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko),
- określenia uwarunkowań wymaganych przy realizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, dla postępowań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub organy ochrony środowiska,
- opiniowania dokumentacji projektowej,
- dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych.

Zadania w zakresie planowania przestrzennego realizowane były w oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 2081 z zm).

Uzgodnienia dokonywano na podstawie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Przekształcenia jednostek planistycznych dotyczyły zazwyczaj utrwalenia funkcji związanej z mieszkalnictwem, poprzez zastąpienie terenów zielonych i rolnych, terenami zabudowy sportowo-rekreacyjnej, mieszkalnej i usługowej (handel, tereny usług, komunikacja, parkingi, terenu produkcyjno-magazynowe). Większość projektów dotyczyła obszarów stanowiących wycinek gmin (pojedyncze jednostki strukturalne oraz niewielkie obszary planu np. wsie). W przypadku opiniowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania, zakres opracowanych dokumentów dotyczył całej gminy i miasta Ustroń. Ogółem uzgodniono 9 projektów dokumentów planistycznych.

Kierunki przekształceń terenów w poszczególnych gminach.

Lp.	Gmina	Przeznaczenie terenu istniejące	Przeznaczenie terenu projektowane
1.	Istebna	Tereny rolne i zielone Tereny zielone – przełęcz Kubalonka	Tereny usługowe (rozszerzenie funkcji) Tereny tras biegowych, infrastruktury technicznej (ujęcia wody)
2.	Ustroń	Tereny rolne i zielone (stok Palenicy, Góra Orłowa, Ustroń Polana)	Tereny sportowo-rekreacyjne – rozszerzenie funkcji), rozbudowa ośrodka narciarskiego Tereny zieleni urządzonej
3.	Skoczów	Istniejące zagospodarowanie	Rozszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN i wielorodzinnej MW, zabudowy usługowej U oraz układu komunikacyjnego KD.

Lp.	Gmina	Przeznaczenie terenu istniejące	Przeznaczenie terenu projektowane
4.	Brenna	Tereny rolne i zielone Istniejące zagospodarowania – rozszerzenie obszarów	Tereny sportowo-rekreacyjne – rozszerzenie funkcji), rozbudowa ośrodka narciarskiego Tereny zieleni urządzonej. Rozszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN, zabudowy usługowej U oraz obiektów produkcyjnych, baz, składów, magazynów i usług PU – opinia negatywna.
5.	Wisła	Tereny zielone – przełęcz Kubalonka	Tereny tras biegowych, infrastruktury technicznej (ujęcia wody)
6.	Cieszyn	Tereny zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej. Tereny zieleni rekreacyjnej	Tereny zieleni rekreacyjnej Korekta układu komunikacyjnego
7.	Goeszów	Istniejące zagospodarowania – rozszerzenie obszarów	Rozszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN, zabudowy usługowej U oraz obiektów produkcyjnych, baz, składów, magazynów i usług PU – opinia negatywna.
8.	Strumień	Istniejące zagospodarowania – rozszerzenie obszarów	Przekształcenie terenów usługowych na tereny zabudowy produkcyjnej w sąsiedztwie terenów usługowych z mieszkaniami – opinia negatywna.

Na terenie powiatu cieszyńskiego w większości obowiązują ustalenia planistyczne określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W przypadku kilku gmin, niewielkie obszary rzędu kilku do kilkunastu procent podlegają jeszcze procedurze planistycznej związanej z wprowadzeniem lub zmianą ustaleń dotyczących planów miejscowych (dostosowanie ustaleń obowiązujących planów przestrzennych do aktualnych przepisów, zmiany w planowaniu przestrzennym na wniosek inwestorów indywidualnych, powiększenia obszarów). W porównaniu do roku 2017, ilość wydawanych opinii z tego zakresu kształtowała się na podobnym poziomie.

Kierunki polityki planowania przestrzennego w gminach stanowią kontynuację ustaleń istniejących planów miejscowych z ewentualnym rozszerzeniem funkcji podstawowych dla danego obszaru (zajęcie terenów rolnych – zielonych, wydzielenie terenów rekreacyjnych, mieszkaniowych). W przypadku gminy Istebna i Wisła skoncentrowano się na możliwościach zagospodarowania terenu w rejonie tras narciarskich celem stworzenia wspólnego kompleksu rekreacyjno-sportowego.

Opinie sanitarne dotyczące uzgodnienia warunków do „decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach” wydawane były w zakresie dotyczącym:

- określenia konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, w myśl ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku...”,
- uzgodnień szczegółowych warunków, związanych z realizacją przedsięwzięć, na podstawie opracowanych raportów – uzgodnienia do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach”.

Na podstawie analizy wydawanych opinii i uzgodnień, w 2018 roku zaobserwowano tendencję spadkową w porównaniu do roku poprzedniego. W roku sprawozdawczym wydano **31** opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i tylko **1** opinię dotyczącą szczegółowych warunków do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach”. Należy zwrócić uwagę na zainteresowanie inwestycjami dotyczącymi infrastruktury technicznej terenów zurbanizowanych (przebudowa i budowa sieci ciepłych, sieci kanalizacyjnych, infrastruktury drogowej). W pojedynczych przypadkach wydawano opinie dotyczące stacji paliw, zakładów produkcyjnych (przetwórstwo odpadów, przemysł metalowy). Nie odnotowano informacji na temat protestów społecznych dotyczących realizacji inwestycji oddziałujących na środowisko.

Działalność prewencyjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej ma za zadanie prowadzenie także działań zmierzających do zapobiegania możliwości powstawania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na etapie koncepcyjnym. Dotyczy to obszaru sporządzania dokumentacji projektowych nowych i modernizowanych obiektów, w których przebywać będą ludzie.

Większość dokumentacji dotyczyła zmiany sposobu użytkowania obiektów (pomieszczeń), w zakresie działalności usługowo-handlowej i produkcyjnej (obiekty ochrony zdrowia, zakłady przemysłowe). W szczególności zwracano uwagę na usytuowanie pomieszczeń i ich wykończenie, systemy wentylacji, warunki socjalno-sanitarne personelu. W porównaniu do roku 2017 r. ilość wydanych opinii kształtowała się na podobnym poziomie.

Do ciekawszych inwestycji, będących przedmiotem uzgodnień, zaliczyć można:

- Hala produkcyjno-magazynowa zakładu obróbki plastycznej metali w Goleszowie.
- Kontenerowa stacja uzdatniania wody w Zebrzydowicach.

Zwracano uwagę na układ funkcjonalny pomieszczeń produkcyjno-usługowych, usytuowanie pomieszczeń i ich wykończenie, systemy wentylacji, warunki socjalno-sanitarne. W grupie obiektów ochrony zdrowia, w celu zapewnienia prawidłowych warunków dla pacjentów w tych obiektach, niezbędne jest także ich zaprojektowanie, aby spełnione były wymogi dotyczące odpowiednich warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń tj. powierzchnia, ich wysokość, oświetlenie światłem naturalnym, wentylacja.

Obszar działalności nadzorowej związany z **dopuszczeniem obiektów do użytkowania obiektów budowlanych** dotyczył czynności kontrolnych realizowanych na podstawie dokumentacji projektowej, uzgodnień branżowych oraz dokumentów formalno-prawnych (stanowiska organu administracji architektoniczno-budowlanej). Na podstawie dokumentacji projektowej, uzgodnień

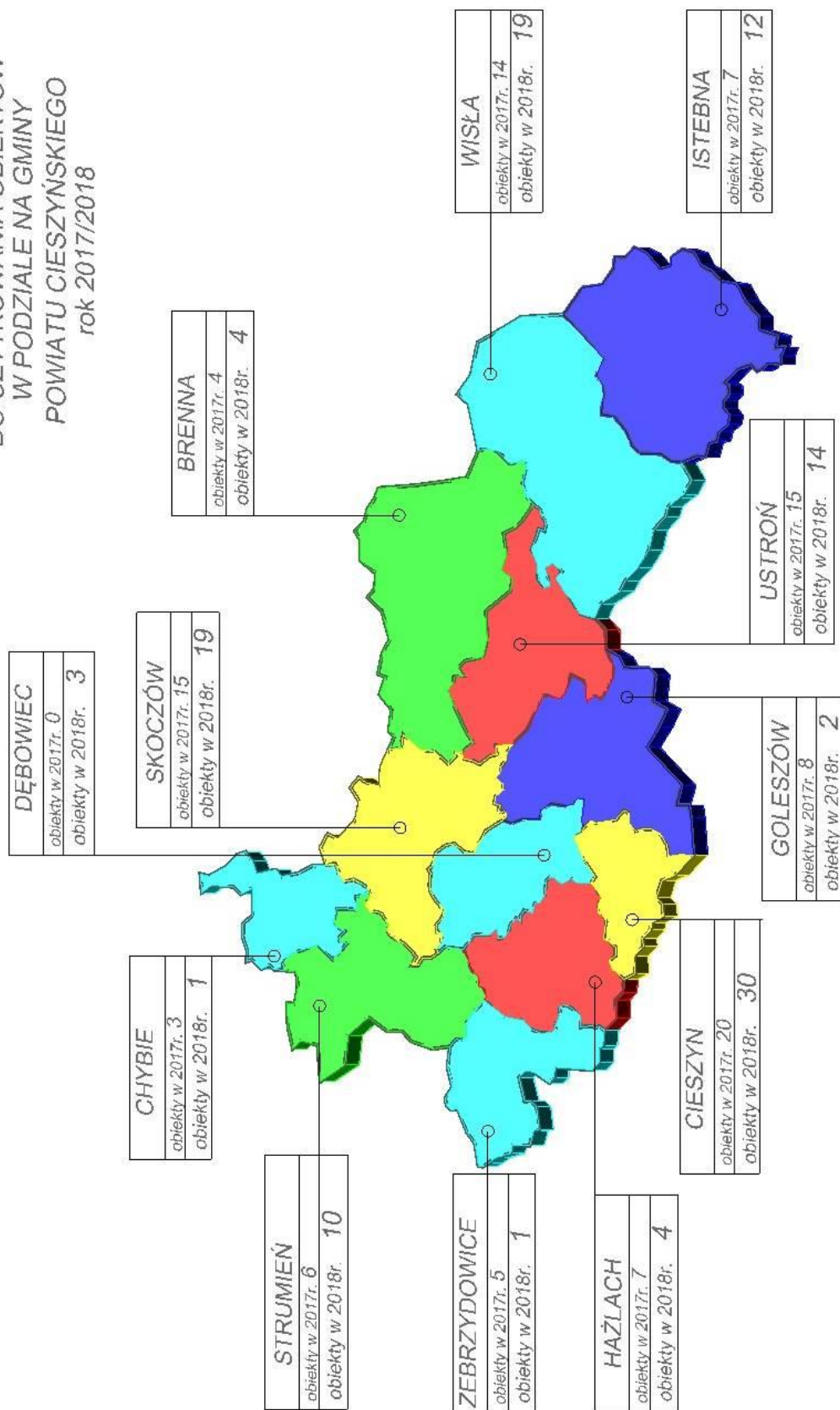
branżowych oraz dokumentacji określającej stanowisko administracji architektoniczno-budowlanej, dokonywano kontroli obiektów, przed wydaniem opinii, w związku z dopuszczeniem do użytkowania.

W trakcie kontroli, w **13** obiektach stwierdzano nieprawidłowości związane z ich realizacją, które skutkowały wydaniem opinii negatywnej. Opinie te stanowiły 11% wszystkich przeprowadzonych kontroli. W porównaniu do roku 2017 ilość obiektów przekazywanych do użytkowania kształtowała się na podobnym poziomie.

Przeprowadzono **119** kontroli sanitarnych dopuszczając do użytkowania między innymi następujące obiekty:

- Zespół budynków handlowo-usługowych w Cieszynie (galeria handlowa STELA).
- Budynek ośrodka edukacyjno-rehabilitacyjno-wypoczynkowego w Ustroniu.
- Pensjonat Złoty Groń w Istebnej (rozbudowa).

**ILOŚĆ DOPUSZCZONYCH
DO UŻYTKOWANIA OBIEKTÓW
W PODZIALE NA GMINY
POWIATU CIESZYŃSKIEGO
rok 2017/2018**

Skargi, wnioski i interwencje

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego - Dział VIII Skargi i wnioski oraz *Regulaminem przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków, listów i interwencji składanych w PSSE w Cieszynie*.

W roku 2018 nie odnotowano żadnej skargi dotyczącej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz skargi dotyczącej funkcjonowania PSSE w Cieszynie.

Każda interwencja rozpatrywana jest rzetelnie i dokładnie, zgodnie z terminami określonymi w kpa, a jej rozpatrywanie jest zawsze priorytetem w działaniach nadzorowych.

W roku 2018, złożono 159 interwencji, liczba porównywalna do roku 2017 (136). Najwięcej interwencji (**112**) wpłynęło w zakresie bezpieczeństwa żywności, w tym **tylko około 1/3 zasadnych**. Większość z nich, podobnie jak w latach poprzednich, zgłaszano anonimowo, głównie telefonicznie, ale coraz więcej interwencji wpływa drogą elektroniczną.

Zestawienie interwencji za rok 2018.

Rodzaj interwencji	Liczba (ogółem)	Liczba zasadnych (w grupie)
Jakość żywności i stan obiektów z nią związanych	109	35
Jakość wody, obiektów użyteczności publicznej oraz innych dot. higieny komunalnej	34	13
Warunki pracy	4	1
Warunki sanitarne w lecznictwie, wystąpienie objawów chorobowych	2	0
Warunki techniczne i lokalizacyjne	0	0
Warunki nauczania i wypoczynku	7	4

Oświata Zdrowotna

Głównym celem działań pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie o konsekwencjach zachowań ryzykownych dla zdrowia. Od lat, we współpracy ze Starostwem

Powiatowym, Urzędami Miast i Gmin, przedszkolami, szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi mediami realizujemy szereg działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców.

Zakres podejmowanych działań dotyczy:

- profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, w tym tytoniu, alkoholu, narkotyków, a od kilku lat także dopalaczy,
- profilaktyki nadwagi i otyłości, zasad prawidłowego odżywiania,
- zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom,
- profilaktyki nowotworów,
- promocji szczepień ochronnych.

W 2018 r. w całym województwie śląskim, kontynuowano, zainicjowane w 2010 r. przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, działania edukacyjne pod hasłem „*Dopalacze - Wypalacze - Groźne narkotyki*”. których celem jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży oraz zwrócenie

uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Akcja realizowana była wśród młodzieży starszych klas szkół podstawowych i klas gimnazjalnych oraz w ośrodkach wypoczynku letniego i zimowego.

W klasach VII i VIII szkół podstawowych i w klasach gimnazjalnych kontynuowano realizację programu profilaktyki uniwersalnej pt. „**Smak życia, czyli debata o dopalaczach**”, powstałego z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Działania edukacyjne rozpoczęto edukacją nauczycieli i pedagogów koordynujących w 27 szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

W ramach realizacji Projektu KIK/68 pt. „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**”, który trwa od 2012 roku, co roku organizowano Ogólnopolską Kampanię Społeczną pt. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”. Skierowana była do ogółu społeczeństwa w szczególności do kobiet w ciąży. Elementy Kampanii wykorzystywane są podczas imprez prozdrowotnych, plenerowych oraz akacjach edukacyjno-profilaktycznych organizowanych dla mieszkańców naszego powiatu.

Dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych przygotowano program edukacyjny pt. „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**”, który stanowi część projektu współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy pt. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”. Program od I edycji zrealizowany był we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych powiatu cieszyńskiego. W roku szkolnym 2017/2018 w V edycji brało udział **554** uczniów z 14 szkół oraz 185 rodziców.

Realizując od 2010 roku **Program graniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce**, który ma na celu zmniejszenie w Polsce zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy

(aktywne i bierne palenie), pracownicy Oddziału Nadzoru Sanitarnego skontrolowali przestrzeganie ustawowego zakazu palenia tytoniu w:

- 142 w jednostkach organizacyjnych systemu oświaty,
- 50 podmiotach leczniczych,
- 7 zakładach pracy,
- 288 lokalach gastronomiczno-rozrywkowych,
- 13 obiektach kultury i wypoczynku,
- 4 obiektach służącym obsłudze podróżnych,
- 57 innych pomieszczeniach użytku publicznego.

Istotną rolę w kreowaniu mody na niepalenie tytoniu wśród dzieci spełniają programy antytytoniowej edukacji zdrowotnej. Jednym z nich jest program pt. „**Bieg po zdrowie**” przeznaczony dla uczniów klas IV szkół podstawowych. W zrealizowanej II edycji programu uczestniczyło **681** uczniów z 18 szkół podstawowych oraz **663** rodziców.

W ramach programu oraz obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu dla szkół podstawowych zorganizowano konkurs plastyczny pt. „**Każdy papieros niszczy Twoje Zdrowie**” na który nadesłano 77 prac dzieci z 8 placówek oświatowo-wychowawczych.

Każdego roku w naszym kraju odnotowuje się ok. 50 tys. nowych zachorowań na nowotwory skóry, z których 3 tys. przypadków stanowią czerniaki, stwierdzane u coraz młodszych ludzi, np. często korzystających z solariów. Badania opinii publicznej wskazały niedostatek wiedzy w zakresie profilaktyki czerniaka. Państwowa Inspekcja Sanitarna woj. śląskiego kontynuowała więc realizację w szkołach ponadgimnazjalnych, programu edukacyjnego „**Znamie! Znam je.**” W powiecie cieszyńskim V edycja programu realizowana była w **18 szkołach**. Z edukacji skorzystało **1213** uczniów oraz **78** rodziców. Program pozwolił zapoznać uczniów z tematyką nowotworów skóry, zwiększył ich świadomość w zakresie profilaktyki czerniaka i odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych.

Program edukacyjny „**Wybierz Życie – Pierwszy Krok**” poświęcony walce z rakiem szyjki macicy, to kolejny program realizowany w ramach profilaktyki chorób nowotworowych, dedykowany młodzieży szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Program realizowało 5 szkół przyczyniając się do podniesienia poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat profilaktyki raka szyjki macicy i zakażeń HPV.

W czasie realizacji programu uświadamiano także matkom, nauczycielkom potrzebę wizyt profilaktycznych u lekarza i wykonania badania cytologicznego. W programie wzięło udział **470** uczniów klas pierwszych, rodziców i opiekunów.

Wojewódzki program „Profilaktyki chorób nowotworowych” wpisuje się także program profilaktyki zakażeń HCV i HBV „**Podstępne WZW**”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, na temat tych wirusów, dróg zakażenia, objawów, sposobów skuteczności leczenia, a także podejmowania działań profilaktycznych umożliwiających rozpoznanie zakażenia. W VII już edycji programu wzięło udział **803 uczniów i nauczycieli** z 12 szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych.

Szczepienia ochronne to najskuteczniejszy i najefektywniejszy sposób zapobiegania chorobom zakaźnym. Kampania społeczna „**Zaszczep w sobie chęć szczepienia**” ma na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat szczepień ochronnych i skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci, osób starszych oraz podróżujących. Kampania ta ma szczególne znaczenie z uwagi na aktywne „ruchy antyszczepionkowe” i ciągły wzrost liczby rodziców odmawiających zaszczepienia swoich dzieci nawet, w ramach szczepień obowiązkowych. Edukacją na temat **profilaktyki chorób zakaźnych** objęto ok. **6350** osób podczas cyklicznych akcji: „EXPO Zdrowie”

i „Senioralia” w Cieszynie, „Czantoria dla Twojego Zdrowia”, „Wakacyjny Tydzień Zdrowia”, „Dzień dla Zdrowia” w Ustroniu we współpracy ze Starostwem powiatowym, z Urzędami Miast i Gmin, Cieszyńską Radą Seniorów, Fundacją Senioralną „Zdrowy Senior” w Ustroniu, Cieszyńskim Oddziałem Polskiego Komitetu Zwalczenia Raka, Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Skoczowie.

Wykrywane co roku nowe **zakażenia HIV i zachorowania na AIDS** w woj. śląskim, w tym także w powiecie cieszyńskim, potwierdzają celowość kontynuacji zadań ujętych w Krajowym Programie Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. W 2018 roku na terenie powiatu zarejestrowano 8 przypadków zakażenia HIV i 2 zachorowania na AIDS. Zadania w zakresie profilaktyki zakażeń HIV realizowano podczas imprez prozdrowotnych i plenerowych oraz różnych akcji edukacyjno-profilaktycznych skierowanych dla mieszkańców naszego powiatu. W 2018r. w województwie śląskim realizowana była II edycja **Projektu „HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję”** skierowanego do nauczycieli i uczniów szkół ponadpodstawowych. W ramach Projektu nauczyciele przeprowadzili lekcje edukacyjne dla uczniów. Dodatkowo dla młodzieży zorganizowano konkurs wiedzy dot. profilaktyki HIV/AIDS przygotowany przez Powiatową Stację Sanitarna Epidemiologiczną w Cieszynie.

Światowa Organizacja Zdrowia podaje, że na świecie z powodu chorób cywilizacyjnych, przedwcześnie umiera co roku, 16 mln ludzi. Chorobom cywilizacyjnym można zapobiec prowadząc zdrowy styl życia. Państwowa Inspekcja Sanitarna nieustannie prowadzi działania edukacyjne realizowane w ramach programu **„Trzymaj Formę”** m.in. w zakresie zapobiegania narastającemu problemowi otyłości wśród dzieci i młodzieży, poprzez poprawę sposobu żywienia i jakości zdrowotnej żywności, zwiększenie aktywności fizycznej oraz umiejętność kontroli stanu swojego zdrowia.

Adresatami programu opartego na metodzie projektu pozwalającego uczniom wspólnie z nauczycielami, rodzicami, środowiskiem lokalnym opracowywać własne sposoby i formy propagowania zasad zdrowego stylu życia, zarówno w szkole jak i rodzinie, prowadzonego już od 2006 roku, z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Polskiej Federacji Producentów Żywności są uczniowie szkół podstawowych (klasy V-VII) i klas gimnazjalnych (klasy II i III). W XII edycji programu wzięło udział **3363** uczniów z **37** szkół.

Kolejny rok prowadzono działania edukacyjne dla dzieci przedszkolnych pn. „**Klub zdrowego przedszkolaka**” mającą na celu promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Zajęcia dla dzieci oprócz tematyki prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej, objęły bloki tematyczne dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych, promieniowania słonecznego, rozpoznawania i unikania dymów, szczególnie papierosowego. Do „Klubu Zdrowego Przedszkolaka” wstąpiło **26 przedszkoli**. W ramach promocji szczepień i uświadomienia dzieciom celowości ich wykonywania w walce z chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny i pracownicy sekcji oświaty zdrowotnej odwiedzali przedszkola i czytali przedszkolakom bajkę pt. „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

W celu uatrakcyjnienia programu zorganizowano konkurs na najlepsze przedstawienie pt. „Jak wstąpić do Klubu Zdrowego Przedszkolaka”. W etapie powiatowym wzięły udział 4 przedszkola. Laureatem etapu powiatowego zostało Przedszkole nr 5 w Ustroniu.

Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyli również w przedszkolnych działaniach prowadzonych w ramach programu: VIII Edycji Gminnego Konkursu Wiedzy pt. „Zdrowo żyjemy” zorganizowanym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Strumieniu.

Podobnie jak w latach ubiegłych byliśmy zaproszeni przez Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta w Ustroniu do udziału w akcji edukacyjno-profilaktycznej organizowanej dla mieszkańców naszego powiatu w Ustroniu.

„Wakacyjny tydzień zdrowia”.

Podczas tej akcji pracownicy PSSE prowadzili indywidualne rozmowy i porady m.in. z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych, nowotworowych, wykonywali pomiary tlenku węgla w wydychanym powietrzu, ciśnienia tętniczego i tkanki tłuszczowej.

Wszyscy zainteresowani otrzymali ulotki i broszury zachęcające do profilaktyki chorób nowotworowych (czerniaka skóry) i zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem boreliozy, WZW typu A, B i C, odry, chorób układu krążenia oraz profilaktyki uzależnień od różnych substancji psychoaktywnych (dopalacze).

Wspólnie z Cieszyńskim Oddziałem Polskiego Komitetu Zwalczenia Raka oraz Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Skoczowie, zorganizowaliśmy spotkanie z turystami odwiedzającymi nasze góry, pod hasłem „**Czantoria dla Twojego zdrowia**”. Udzielano porad oraz przeprowadzono rozmowy dotyczące zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień od tytoniu i narkotyków, chorób nowotworowych związanych z nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV, zakażeń HIV/AIDS oraz stosowania dopalaczy.

Uczestników zachęcano do prozdrowotnych zachowań, w szczególności do „rzucenia palenia”. Każdy palacz mógł wykonać pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz podjąć decyzję o rzuceniu nałogu zamieniając papieros na jabłko. Wszystkich zachęcano do wzięcia udziału w instruktażu prawidłowego poruszania się z kijami prowadzonego przez Skoczowski Klub Nordic Walking „Włóczykije” oraz udzielania pierwszej pomocy przez ratowników Cieszyńskiego Pogotowia Ratunkowego.

Źródła wykorzystanych materiałów:

<http://zamosc.lento.pl/projekt-budowlany-inwentaryzacja-opinia-,5417562.html>
<https://www.strumet.pl/pl/galeria>
<https://automatykab2b.pl/wywiady/8661-lean-w-produkcji-wyrobow-z-tworzyw-sztucznych#.WoLLHXzdjIU>
<http://thermoplast.eu/>
http://www.psse.olesno.info.pl/?page_id=51
<https://tomaszow.lub.pl/kryminalni-zabezpieczyli-dopalacze/>
<http://www.cieszyn.pl/files/Teatr%203.jpg>
http://www.hotelzlotygron.pl/_ftp/zdjecia/Hotel_zima/
https://pl.wikipedia.org/wiki/Skocznia_narciarska_im._Adama_Ma%C5%82ysza#/media/File:POL_Wis%C5%82a_Malinka_DW942_pod_skoczni%C4%85_3.JPG
<https://sphoto.nasza-klasa.pl/323401/13/main/2376a819b3.jpeg>
<http://www.higienawody.wsse.katowice.pl/galeria/kb/index.html>
<https://www.gpw.katowice.pl/stacja-uzdatniania-wody-strumien.php>
<http://www.higienawody.wsse.katowice.pl/galeria/kw/index.html>
<http://www.istebna.org/park-wodny-olza-196.html>
<http://www.strumien.com/newsy/1324-rusza-basen-w-strumieniu>
<http://www.zebrzydowice.net/news.php?readmore=540>
<http://www.nowypm.pl/index.php/aktualnosci/7784-unia-europejska-wspiera-prozdrowotna-zywnosc>
<http://www.sanatoria.org/pl/sanatorium/ustron.html>
<http://www.adsrap.com/catering-services-5-tips-to-prepare-for-a-buffet-catering/>
https://pl.123rf.com/photo_64899320_poj%C4%99cie-kontroli-zdrowa-%C5%BCywno%C5%9B%C4%87-piskl%C4%85t-groch-w-laboratorium-nikt-bliska.html?fromid=dFlzbWZLWnJpazhlgG4wdWc4Qk1mdz09
<http://www.focus.pl/artykul/suplementy-diety-czy-zawsze-na-zdrowie>
<http://komag.eu/badania/laboratorium-srodowiska/badania-migracji-globalnej>
<https://lublin.onet.pl/utrudnienia-na-przejsciach-granicznych-z-bialorusia/j274x>
<https://www.odkrywamyzakryte.com/toksyczne-kosmetyki/>
<https://www.wisla.pl/mieszkaniec/sala-gimnastyczna-zespolu-szkol-nr-1-w-wisle-im-wislanskich-olimpijczykow>
<http://goleszow.pl/de/news/basen-w-cisownicy>
<http://sp1.ustron.pl/>
http://www.theoxfordkids.pl/media/filter/s/img/1503242_531852230290736_2729230886424777329_n.jpg
<http://www.bajkowydworek.proformat.pl/galeria/wnetrza-przedszkola-1/#prettyPhoto>
<https://ocdn.eu/pulscmstransforms/1/479ktpTURBXy85NjUzNTI4NWM5OTMxZDUwYjZkOTQxMDc2YTtk3ZDEzZS5qcGeSIQMAFc0D6M0CMpMFzQMgzQHC>
<https://gis.gov.pl/o-nas/aktualnosci/375-konkurs-na-plakat-stop-dopalaczom-rozstrzygniety>
<http://www.strumien.pl/news/trwaja-zajecia-na-basenie>
<http://www.zebrzydowice.net/news.php?readmore=1454>
<https://www.google.com/search?q=hotel+stok+wisla+zdjęcia&tbm>
<https://gazetalubuska.pl/tym-truja-sie-nasze-dzieci-dopalacze-ktore-niosa-smierc-top-5-najczesciej-wykrywanych-substancji-psychoaktywnych-przez-gis/ar/13484353>
<https://cloud.gpw.katowice.pl/stacja-uzdatniania-wody-strumien.php>
<https://www.google.com/search?q=amfiteatr+wisla+zdjęcia&tbm>

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W CIESZYNIE**

**ul. Liburnia 2a
43-400 Cieszyn,
+48 33 479-40-80
psse.cieszyn@pis.gov.pl**

